

4768

ప్రబుద్ధాంధ్ర

సంపుటం ౧

రాజమండ్రి 50 జూన్ ౧౯౩౮

{ ౧౦ వ సంచిక

మన్వేలించినది
3/6/38
7-2-38
శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి
చిన్నకథలు

ఉదాహరణ

గూడుమారినకొత్తరికం వెల 0-2-0. దానికి పోస్తుఖర్చులు
0-0-9 ఈ 0-2-9 లు ముందు మాకు లేవిల్లు హక్కులు
పంపడానికి కవరు ఖరీదు 0-1-0 కలంపోటుకీ, తల్లిపాగానికి
ఇలాగే లేవిల్లు పంపడానికి ఒక్కొక్క కవరు
వెల ఒక్కొక్క అణా.

ఇదేమి లాభమూ ?

కనక, మాకు, ముందు 2-0-0 వంపండి. వుస్తకాల వెల
లకూ, పోస్తేజీకీ అది సరిపోయే దాకా, ఒక్కొక్కరు అచ్చు
పడినవెంటనే శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు
మీకు పంపుతూ వుంటాము. దీనివల్ల ప్రతివుస్తకానికీ మీకు
అనవసరంగా కవరు ఖర్చు తగలదు

ఇది లాభం కాదూ ?

బాగా ఆలోచించండి

కలాభివర్ధనపరిషత్తు—రాజమండ్రి

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

శ్రీరాధా సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

ఇవి యిప్పుడు విశిషటిగా అచ్చు అచ్చునను
వెల 100 పేజీలకు 0-1-0 గేటున వుంటుంది
తక్కువ వెల 0-1-0 ఎక్కువ వెల 0-4-0

తయారై వున్నవి

1. గూడుమూరిన కొత్తరికం వెల 0-2-0
2. కలంపోటు వెల 0-2-6
3. తల్లిపాణం వెల 0-2-6

అచ్చులో వున్నవి

1. ఇల్లుపట్టిన వెధవవాడబడుము
2. మూర్ఖదర్శి

ఒక్కొక్క పుస్తకం ఏ. పీ. చెయ్యము. వెల, పోస్టికే రేటిల్లు రూపంగా పంపినవారికి యిక్కడ పోస్టుగా పంపుతాము. దీనికి దానికి యిలా పంపుతే పోస్టుఖర్చు ఎక్కువ అయిపోతాయి. కనక మండు 2-0-0 చందాగా పంపినవారికి వెలకు, పోస్టికే 2-0-0 సరిపోయేదాకా చిన్నకథలపుస్తకాలు ఒక్కొక్కటి అచ్చు కాగానే పంపుతూ వుంటాము. ఒక సంవత్సరంలో ఈ రెండు రూపాయలూ తీరిపోతాయి.

శ్రీరాధా సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు
కల్యాణివర్ధనీ పరిషత్తు రాజమండ్రి

ఆధుని కాంధ్రవాజయం శ్రీరాధా సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారివి

- 1 కక్షాబంధనం 1-0-0, 2 శృంగారవాటిక 0-8-0, 3 నాకకాంత 0-4-0, 4 గూడుమూరిన కొత్తరికం 0-2-0, 5 కలంపోటు 0-2-6
- 6 తల్లిపాణం 0-2-6 7 విజయనగరరాజుల కథలు 0-2-0, 8 చిత్తూరు రాజుల కథలు 0-3-0, 9 డిల్లీనక్రవస్తుల కథలు, 0-3-0, 10 గోల్కొండనవాబుల కథలు 0-1-0 11 ప్రముఖాంధ్ర ఆయిదో సంపుటం శ్లోకకాగితాలు చక్కని బైండింగు 2-0-0.

మునిమూలేశ్వరం నరసింహారావుగారివి

- 1 కాంతం కథలు 1-0-0, 2 నేనూ మాకాంతం 0-4-0, 3 ఉదాహరణలు 0-8-0, 4 వక్రరేఖ 1-0-0.

మొక్కపాటి నరసింహశాస్త్రిగారివి

- 1 బాంబే పాస్వీతం కథా 1-0-0, 2 ప్రతిబింబము 0-12-0
- 3 ఏకోదరులు 0-8-0.

రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారివి

- 1 కవితాంజలి 1-0-0, 2 జడకుచ్చులు 1-0-0

గురుగింటి సీతారామయ్యగారివి

విజయనగర సామ్రాజ్య రాజుల చరిత్ర.

2-0-0

R. V. R. జగపతీవర్మగారివి

- 1 పెద్దాపురసంస్థాన చరిత్రము 1-0-0, 2 పద్మనాభయ్యద్దము 0-12-0, 3 రామవిలాసము 0-10-0, 4 అంధ్రులకథలు 0-10-0, 5 అంధ్రదేశికథలు 0-12-0.

చిక్కుమళ్ల అచ్యుతరావుగారివి

విజయనగర సామ్రాజ్యమందలి అంధ్రవాజయం చరిత్ర 1-8-0.

ప్రకీర్తనలు

- 1 మునిమాపు 0-12-0, 2 వశకమాల 0-12-0, 3 విరిసెజ్జ 0-8-0, 4 వేయిస్తంభాలగుడికాననం 2-0-0, 5 మల్లికార్జునరాఫ్ 0-10-0, 6 అంధ్రహృదయం 0-8-0, 7 రత్నాపరం 0-8-0, 8 రసాంజలి 0-2-0, 9 వసంతము 0-4-0, 10 నాట్యోత్సవం 1-0-0, 11 నాట్యోత్సవము 1-0-0, 12 విమర్శక పారిజాతం 1-0-0, 13 అంధ్రనాటకసంస్కరణము 0-4-0, 14 తెనుగుతోబుట్టువులు 0-8-0, 15 కవిగారిమనుగడ 0-8-0.

కల్యాణివర్ధనీ పరిషత్తు రాజమండ్రి

ఇదుబహుమతులు

పీని నంగలి యేమిటంకే?

ఇది శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారి గ్రంథము

ପ୍ରଥମ ସର୍ଗ : ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବିଂଶ ସଂ

[illegible]

కూష్మాండలేఖ్యము

2-8-0

గంధర్వ ఘోరసీ, ఇన్నీసుపేట—రాజమండ్రి

శాస్త్రీయ, ఆయుర్వేదీయ, జౌషధములు

1 పూర్ణచంద్రోదయం

శుక్లక్షయలకును, క్యాసకాశలకును, ఇది, రాజౌషధము. శుక్లక్షయము కట్టును. రక్తపుష్టి, వీర్యవృద్ధి, వర్ణములకు లిగి కలిగించును. నపుంసకత్వమును పోగొట్టును. స్త్రీసులనును తగ్గించును. ఉడుకు, తాపము, నిస్సత్తుక, శరీరము ఎక్కిపోవుట—వీట్లు చాలామంచిది. శరీరము మడుగులు పడనీయదు. తోజములు తెల్లపడనీయదు. యోనిమును నిలుపును. శీర్లజ్వరములు, అంతర్గజ్వరములు, విషమజ్వరములు పోగొట్టును. పొండుపు, ఉబ్బు, కామల తగ్గించును. బలము, కాంక్ష వర్ధుస్సు కలిగించును. కులం 12—0—0

2 రజతచంద్రోదయం

ఇది శుక్రవృద్ధిము కట్టును. ఉడుకులు నిక్కాక తగ్గించును, దడ తాపము, అరుచి, గుండెలలో మంట, వైర్యవికారములు, ఛర్ది పోగొట్టును. కండపుష్టి, వీర్యవృద్ధి కలిగించును. శరీర మెప్పుడును ఉడుకుగా నుండువారికి చాలా మంచిది. కులం 3—0—0,

3 వైక్రాంతచంద్రోదయము

క్షయ, ఉబ్బునము, పొడిదగ్గు, గుండెలలో బరువు, పోటు తగ్గించును. ఘనీభవించిన కఫము కరిగించి ప్రోతస్సులు శుభ్రపరిచి, పిల్లికాతలు పోగొట్టును. తల నడుగుట, అలోచకము, ఎక్కిళ్లు, తాపము, హృదయదౌర్బల్యము పోగొట్టును. రక్తపుష్టి, వీర్యపుష్టి, బలము కాంతి, వర్ధుస్సు కలిగించును. కులం 3—0—0

4 కాంతవల్లభరసము

ఇది క్షయలకు దివ్యౌషధము. సమస్తపాండువులు, ఉబ్బు, గుల్మము, గ్రహణి, దగ్గు, వగర్పు, జ్వరము, ఛర్ది, యశ్వత్థీహాళి వృద్ధులు, కామిల, వాతకూల వర్ధిరాలను నిశ్చేషము చేయును. ఆజీర్తి, అగ్నిమాంద్యము తగ్గించును. ఆనానాభేదములతో అనేక రోగముల మీద వాడవచ్చును. కులం 3—0—0

5 మహాయోగరాజగుగ్గులు

అమవాతములకు, శ్రీల నకుదోషములకు చాల మంచిది. వంధ్యులకు సంతానసంపద కలిగించును. పురుషుల శుక్రదోషములు పోగొట్టును. ముఖ్యముగా నడుమనొప్పి, కీళ్ళపోట్లు శుక్రవృద్ధ్యాధిలో కాళ్ళలాగుట—వీట్లు చాలా మంచిది. కులం 2—0—0

6 వంటబాలసూర్యోదయము

శ్లేష్మజ్వరములు తగ్గించుటలో పేరు పొందినది. పొండుపు, క్షయ, ఉబ్బునము, పొడిదగ్గు, ఛర్ది, అరుచి, అగ్నిమాంద్యము, శీర్లజ్వరములు తగ్గించును. ప్రమేహములమీదను వాడవచ్చును. కు 3—0—0

7 భాగవద్ధి మహాలక్ష్మీవిలాసరసము

బహుదోషపురస్కర మగు క్షయకున్ను, చిరకాలమునుండి మొండికెత్తయున్న ఉబ్బునమునకున్ను ఇది ప్రత్యేకౌషధము. మరిస్సీ, ఇది, జ్వరము, ప్రక్కలు మడుచుకొనిపోవుట, దీర్ఘతాపము, నోటినుండి రక్తము పడుట, కూల, వింశతి ప్రమేహములు, చేతులు కాళ్ళు మండుట—వీటిని క్షయముగా పోగొట్టును. అగ్నిమాంద్యము, అలోచకము, ఛర్ది, అసాగము తగ్గించును. రక్తపుష్టి, వీర్యవృద్ధి, బలము కాంతి కలిగించును. ఏకోత్తరవృద్ధిగా వేసిన విలువగల భస్మములతో ఇది తయారైనది. కులం 8—0—0

8 స్వర్ణవంగం

దీనికే పేరునుందరరస మని మారుపేరు. ఇది ప్రమేహములకు సర్వసాధారణమైన జౌషధము. నిక్కాక, శుక్రవృద్ధిము, రక్తపిత్తము తగ్గించును. కాంతి, మేగ, వర్ధుస్సు, ఇంద్రియశక్తి వృద్ధి చేయును. శీర్లించినసెగలకు, శ్రీల కుసుమలకు వాడవచ్చును. కులం 2—0—0

9 షడ్గుణసిందూరం

నిక్కాక తాపము తగ్గించును. అజీర్తి శీర్లశక్తి హెచ్చించును. కృశించినవారు, ప్రియవృద్ధిము జనసత్వములు ఉడిగినవారు. క్షయ, ఉబ్బునము కలవాడు, గర్భిణులు—వీరికి చాలా మంచిది. ఉడుకుతో బాధపడు చంటిపిల్లలకు చాలా మేలు చేయును. రక్తపిత్తము, తలపోట్లు, కండ్లమంట, పోగొట్టును. కులం 2—0—0

10 అభికపంచామృతరసం

నిక్కాక, అంతస్థాపము, విహిస్థాపము తగ్గించును. అంతర్గత జ్వరములు, పొడిదగ్గు, శలనొప్పి, ఎక్కిళ్లు పోగొట్టును. ప్రమేహములను జయించును. శ్రీల కుసుమవ్యాధులను, యోనిదోషములను పోనాడి గర్భధాని మోక్షిత కలిగించును. ఉష్ణతత్వము కల వారికి మిగుల హితకరము. కులం 3—0—0

11 సూర్యవర్తి

ఛర్ది, అలోచకము, ఎక్కిళ్లు, దగ్గు, అగ్నిమాంద్యము, అమల పిత్తము, శలనొప్పి, కఠిమా తూట, గుండెదడ, రక్తనిష్క్రవము మొదలయినవి తగ్గించును. గ్రహణి కట్టును. గర్భిణి శ్రీలకు చాలా మేలు చేయును. కులం 3—0—0

12 రజతలోహరసాయనము

కఫాజికముగముగముగ పోగొడినది. శీర్లజ్వరములు, కూల, ఛర్ది, పొండుపు, ఉబ్బు, రక్తపిత్తము, అయాసము, తిమ్మెర, అమవాతము చాల ములభముగా పోగొట్టును. కులం 3—0—0

గంధర్వపార్శనీ, మెయిన్రోడ్డు-రాజమండ్రి

సంపుటము ౮]

రాజమహేంద్రవరము ౩౦ జూన్ ౧౯౩౮

౧౦ వ సంఠిక

కథా—కల్పనా

కొడవటిగంటి కుటుంబం రావు

కల్పనతో కూడుకున్నది కథ. కథ లేకపోయినట్లయితే సాహిత్యం లేదు. చిన్నకథలూ, నవలలూ, నాటకాలూ, నాటికలూ, గేయాలూ, ఆఖరికి పద్యాలూ—ఏటన్నిటికీ కల్పనతో కూడుకున్న కథ అత్యవసరం. ఒకరికి చిన్నకథలూ, మరొకరికి నాటకాలూ, వేరొకరికి గేయాలూ, ఇంకొకరికి పద్యాలూ రుచిస్తే వంటే దానికి కారణం ఆయా వ్యక్తులకు ఈభిన్నస్వరూపాలకు చెందిన శిల్పంమీద కల అభిరుచిలేదమే. కావ్యప్రయోగంలో కనంగ్రహమే నని నమ్మే పెద్దలు వైశిల్పానికి ఆభిప్రాయము ఇవ్వ రనుకోవాలి.

ఎంత లోకసంగ్రహం గురించి మాట్లాడేవారైనా తప్పనిసరిగా గగనమార్గం వదిలికిందికి వచ్చినలుగురితో పాటు తమ అభిరుచులను గురించి ప్రకటించుకోవటం తప్ప కాదు. మరి ఇంటిదగ్గర కూడా కలెక్టరే అయితే మటుకు ఏమంత బాగుంటుంది గనకా?

కాని నాకు పద్యా లంటే అభిమానం గనక నేను కథలను గురించి అసహ్యంగా మాట్లాడటం నాలభిరుచిని ప్రకటించటానికి వింతమార్గం అవుతుంది! ఈమాట ఎందు కంటున్నా నంటే సవ్యసాహిత్యానికి స్తంభంలాటి ఒకానొకడు నాతోనే “ప్రతిభలో కథలు లేకుండా

చెయ్యా లని ఉంది. కాని పడటం లేదు!” అన్నాడు. పడటం లేదన్నది వారు ఎంతో అణకువతో అన్న ముక్క. వారు తలుచుకుంటే కథకు “ప్రతిభ” లోనే కాదు సవ్యసాహిత్యంలోనే మంచితీర్థం పుట్టకుండా పోతుంది. ఏమీ సందేహం లేదు.

సవ్యసాహిత్యాన్ని గురించిన ఆవేదన ఏ ఇతరుడికైనా ఉన్నదానో సగంపాటు నాకుకూడా లేకపోలేదు. కాని ఈవిషయంలో నేను నాలభిరుచులను ప్రచారంచెయ్యటానికి ఎంత జంకుతానో ఇతరుల అభిరుచులను పాటించటానికి కూడా అంత లెశ్యధనా ఉంటాను. ఏఒక్కరి అభిరుచిని పురస్కరించుకునీ ఈసాహిత్యం అభివృద్ధి పొందదని నావిశ్వాసం. ఆవిశ్వాసం నానాటికీ బలపడుతున్నది కాని ఇంకొకటి జరగటం లేదు.

కాని చదువుకున్నవాలో కూడా కథలను గురించి నీరసమైన దృష్టి ఉండటం అనేకవ్యాఖ్యలు చూసిన తరువాత సవ్యసాహిత్యాని కింకా కథ నో స్థాయి చిక్కలేదేమో అనుపించింది.

ఏమంటే, సవ్యసాహిత్యం ప్రాచీనమైనదే కాదు. ఇది అందరికీనీ. ఇందులో సంతకాలు, పద్యాలూ, దీక్షితులుగారి పిల్లలకథలూ సవ్యసాహిత్యాన్ని పండితులే రాశారు. దానిని పండితులుగా కనిపించ దలిచినవారు సవ్యసాహిత్యా దించారు. ఈనాడు అందరికీ సాహిత్యం ముఖ్యమైనదిగా,

అందరి హృదయాలకూ మనస్సులకూ నాటే లాగు రాయిబడుతున్నది. ఈసాహిత్యాన్ని సృష్టించే అర్హత అందరికీ ఉంది. దీన్ని చదివే యోగ్యతా అందరికీ ఉంది. ఈకోత్త ఉద్యమంలో పండితుడు వెనక్కు వెళ్లాడు. గుడిపాటివానూ, మునిమాణిక్యంవానూ, చింతావానూ, శ్రీరంగంవానూ ముందుకు వచ్చారు. శ్రీపాదవారి ఎంటి పండితులు కూడా తమ పాండిత్యాన్ని పెట్టెలో పెట్టేసి తాళిపుచెవి విసిరివేశారు.

తన కర్తవ్యం లోకసంగ్రహ మని గ్రహించింది సాహిత్యం. ఈకోత్తదారి తొక్కిన సాహిత్యానికి అస్పృశ్యులు లేరు. ఇది లోక మంటే ఏమిటో లోకసంగ్రహం ఎట్లా ఉంటుందో తెలుసుకున్నకొద్దీ ఇంకా ఇంకా విస్తృత మవుతుంది కాని గోడలూ గొబ్బెలూ ఎక్కి కూర్చుని “నన్ను తాకకు!” అనదు. తెలుగుభావాన్ని అర్థం చేసుకునే మనస్సులూ తెలుగు ఉద్దేశాన్ని అర్థం చేసుకునే హృదయాలూ ఎన్ని ఉన్నవో అన్నింటినీ తాకి వచ్చేవాకా దీనికి ముక్తి లేదు.

ఈసాహిత్యంలో దేనికి అగ్రతంబూలమో నిర్ణయించవలసింది నేనుకాదు, మరొకరు కాదు—ఈరెండున్నరకోట్ల హృదయాలూ మనస్సులూనూ. ఆదృష్టితో చూసినట్లయితే కథకే అగ్రస్థానం ఉందో కవిత్వానికే ఉందో తెలుస్తూనే ఉంది. ఈసాహిత్యానికి తట్టుకోలేక సవకపులు మళ్ళీ మడులు కట్టడం లేదుకద !

రచనలలో తారతమ్యం ఉండదా? సవ్యసాహిత్యానికి మటుకు కట్టుబాట్లు అవసరం లేదా? కావాలి. సాహిత్యం ఏఉద్దేశంతో బయలుదేరుతున్నదో ఆఉద్దేశాన్ని సగంలో మరిచిపోవటంలో అర్థం లేదు. జీవిత ప్రవర్తనను కట్టుబాటు చేసుకోకుండా సార్థకజీవి కాలేదు. ఆ కట్టుబాట్లు తెచ్చిపెట్టుకున్నవా డల్లా సార్థకజీవి అవుతాడని కాదు—సార్థకజీవి కాదగినవాడికి ఆకట్టుబాట్లు తప్పని సరి. అందుచేత లోకసంగ్రహానికి పూనుకున్న సాహిత్యం కట్టుబాట్లు లేకుండా కాలు కదపలేదు. అది ఎంత అవసరమైన కట్టుబాట్లంటే, వాటిని మానవుడు నిర్ణయించలేకపోయినపక్షాన కాలమైనా నిర్ణయించుతుంది.

అందులో ముఖ్యమైన కట్టుబాటు శిల్ప, కళాకార చాలవల్ల కలిగేది. భగవంతుణ్ణి ధ్యానించా లనే యావ కలవాడు ఏకాంతంగా కూర్చుని స్మరించుకుంటే తరించకపోడు. వాడే నలుగురిలోకీ వచ్చి, కొందరిని వెంటవేసుకుని భగవంతుణ్ణి గానంచెయ్యదలిచినట్లయితే వాడు గాన శాస్త్రాన్ని కళనీ గుర్తించకుండా ఎట్లా ఉండగలడు? వాళ్ళంతా పాడే దానికి రాగమూ, తాళమూ, శృతి ఉండితీరాలి. ఆమీదట అందులో నిర్వచించరాని దైన కళకూడా ఉండాలి. అది లేకపోతే వాళ్ళ భక్తి శ్రోతలకు అంటువ్యాధి అయిపోదు. శ్రోతల కది అంటువ్యాధి కాకపోయినట్లయితే వాళ్ళు చేసేదంతా వట్టి డంబాచారం అవుతుంది.

రచన అయినా అంతే. ఒక భావం నన్ను దహించినంతమాత్రంచేతనే నేను కవిని కాను. ఆభావాన్ని ప్రకటించే నేర్కూ, కవిత్వకళా నాలో ఉండాలి. నామనసులో ఉన్న భావాన్ని నేను సంపూర్ణంగా, నేను ఏవిధంగా అనుభవించానో ఆవిధంగా పాఠకులు అనుభవించేటట్లు ప్రకటించగలిగినట్లయితే నాకు ఆకళాదృష్టి శిల్పజ్ఞానమూ ఉన్న వనుకోవాలి. ఏజలంకారికులో నిర్ణయించిన కట్టుబాట్లు నేను పాటించానా, లేదా అనే సమస్యే రాదు. విమర్శకుడు కూడా కళాదృష్టి శిల్పజ్ఞానమూ కలవాడయితే ఏళ్లాకాలూ ఏకరువుపెట్టుకుండానే ఒక రచనలో ఈసంబంధమైన లోపాలను అర్థంచేసుకోగలడు. రచన యొక్క ఆదర్శం శిల్పాన్ని కళనీ పరిపూర్ణం చెయ్యటమని భ్రమపడదు.

పోతే రచనలో మిగిలేది వస్తువు లేక కథా, దానికి సంబంధించిన కల్పనా.

కల్పనకు సంబంధించిన కట్టుబాట్లు కూడా చాలా ఉన్నై. వాటిని ఈనాటి రచయితలు ఎక్కువగా పాటించకపోవటం చాలా శోచనీయమైన విషయం.

కల్పనను గురించి ఈరెండు విషయాలూ చాలామంది స్పష్టంగా తెలుసుకున్నట్టు కనిపించదు—(౧) కల్పనలో కూడా నిజమూ అబద్ధమూ ఉంటుంది. (౨) కల్పనలో అనుదితమైన కల్పనా అనవసరమైన కల్పనా ఉంటుంది.

హరిజనదంపతులను గురించి రాస్తూ వాళ్ళ ప్రణయాన్ని ఉత్తమసంస్కారయుతంగా చిత్రించితే అది అసత్యపు కల్పన. ఏకపక్షుడి బాల్యాన్నో వర్ణించుతూ మంత్రసాని పిల్లవాడికి ఆముదం ఎట్లా తాగించిందో, పిల్లవాడి శరీరానికి ఆముదం ఎట్లా పట్టించిందో వర్ణించటం అసవసరమైన కల్పన. అనుచితమైన కల్పనకు ఉదాహరణలు సులభంగా ఊహించుకోవచ్చును.

తమకు ఏమేమి అనుభవాలు జరిగి తేబాగుంటుందని అోస్తుందో ఆ అనుభవాలను గురించి కలలు-కని ఆకలలను కథాయాపంగా లోకంమీద వ రేనేవాళ్ళూ, తమ శిల్పాన్ని ప్రకటించుకోవటాని కని ఎవరికీ అంటని సంఘటనలు కల్పించి కథలు రాసేవాళ్ళూ, లేని సంఘటోపాలను సంస్కరించే వాళ్ళూ కల్పనకు అవసరమైన కట్టుబాట్లను పాటించని తరగతికి చెందుతారు. వీరి సంఖ్య ప్రస్తుతం చాలా జాస్తిగా ఉందనే చెప్పాలి. కాని కొద్దికాలంలో ఈవిషయం లోకం గుర్తించుతుందని నమ్మవచ్చును. ఈనాడు ఏ ఆశయాలు కూడా లేకుండా ఎవరికీ ఉపకరించని కథలు కూడా ప్రకటించే ప్రతికలు లేకపోలేదు. ప్రతికలు కొనేవారికి సాహిత్యాన్ని గురించి ఏమాత్రము అనుభవంలేకపోవటమేకారణం. వీరు మొదటిసారి అచ్చులో తమకు అర్థమయ్యే కథలు చదువుతున్నారు. వారికి అప్పుడే పూర్వానుభవం ఎక్కడినుంచివస్తుంది?

కాని బాగా చదువుకున్న వాళ్ళు కూడా—అమాటకీ వస్తే బాగా చదువుకున్న వాళ్లే—“ఈకథలు చదవటానికైతే బాగానే ఉంటే కాన్వీండి, ఈకథల పుస్తకాల ఒకసారి చదివి అవతల పారవెయ్యటానికి తప్ప ఎందుకూ పనికిరావు. వాటిల్లో మనకు నేర్చుకునే దేమీ కనిపించదు!” అనటం ఇంత సులభంగా తోసివెయ్యవలసిన విషయం కాదు.

మనం నేర్చుకో దగిన ఉత్కృష్టభావా లన్నీ కవిత్వం ద్వారానే నేర్చుకోవా లనీ సామాన్యపు కథలు ఊరికే చదివి అవతల పారవేసేటందుకే పనికివస్త వనీ—ఈవిశ్వాసం మనవాళ్లకు పూర్వసాహిత్యం చేసిన గాయం కాబాకు మచ్చ.

అసంతృప్తి లేకుండా అభివృద్ధి లేదు. మానవప్రకృతిలో ఒక విధమైన జడత్వం ఉంది. దానివల్ల మనం ఎటువంటి పరిస్థితులకు కూడా అలవాటుపడిపోయి తృప్తి అనేది తెచ్చి పెట్టుకుంటాం. ఆతృప్తి మనకు స్వస్వరూపజ్ఞానం లేకుండా చేస్తుంది. రెండు విధాలుగా ఈతృప్తిని మనం దగ్గర చేసుకుండా చెయ్యవచ్చును. ఒకటి—ఆదర్శాలను త దేసింగా మననం చేస్తూ ఉండటం, రెండు—స్వస్వరూపజ్ఞానం సంపాదించటం. ఇందులో మొదటి మార్గం విఫలమయింద. ఇక సాహిత్యానికి రెండవది మిగిలిఉన్నది.

ఈస్వస్వరూపజ్ఞానం మనకు దానంతట అది కలగదు. ఉగ్గుపాలతో రక్తంలో జీర్ణించిన అనాగరికతనూ కునం స్కారాన్నీ చూపి మనంతట మనం మన జీవితాన్ని మార్చుకోవటం చాలా కష్టసాధ్యమైన పని. అట్లా చెయ్యగలవాడు ఎక్కితో ఒకడు ఉండినప్పటికీ వాడు మాత్రమే బాగుపడగలడు కాని ఇతరులకు వాడివల్ల ప్రయోజనం తక్కువ. అట్లా కాకుండా ఇది ఉమ్మడి కార్యం కింద భావించి జీవితాన్ని ఎవరికి చాతనయిన విధంగా వారు, ఎవరికి చాతనయినంతవరకు వారు విమర్శించి అటువంటి విమర్శ సంతా సాహిత్యరూపంగా పోగువేస్తే అది అందరి ఉపయోగార్థమూ వినియోగిస్తుంది.

ఇక్కడ శుష్కవిమర్శకంటే కల్పన ఎక్కుగా పని చేస్తూ ఉంటుంది. మనం పొద్దున్నే లేచి ఎన్నివందల అనాగరిక కాన్వీలు చేస్తామో జాబితా వెయ్యవచ్చును. నలుగురు ప్రయత్నించి కొద్దికాలంలోనే ఆజాబితా పూర్తికూడా చెయ్యవచ్చును. కాని అది అందరిమనస్సులకూ నాటుకునేటట్టు చెయ్యటం వేరే కథ.

కల్పనవల్ల పడవపాత్రలను సృష్టించి వాడేతని మనం రోజూ చేసే పనులే చేయించి వాటిలో ఉన్న అనాగరికత పాతకులకు ఎక్కించవచ్చును. ఒక నటుడి నటనను ఊరికే విమర్శించటంలోనూ, అదంతా సినిమాతీసి వాడికే చూపించడంలోనూ తేడా లేదా? వట్టి విమర్శవల్ల విమర్శకుడిది పై చెయ్యా, విమర్శించబడేవాడిది కింది చెయ్యా అవుతుంది. సరి అయిన కల్పనవల్ల ఎవరిని వారు

విమర్శించుకునేటట్లు చెయ్యవచ్చును. నేను ఊహించగలిగినంతవరకు కల్పనవల్ల సాధించదగినది ఇంతకంటే లేదు.

కథనూ శిల్పాన్నీ ఆధారంగా పెట్టుకుని కల్పన ద్వారా లోకసంగ్రహం చెయ్యటమే సాహిత్యం యొక్క ఆశయ మనుకున్నట్లయితే, నాటకమూ, తప్పితే నవలా, చిన్నకథా—వీటివల్ల జరిగే ఉపకారం లోకానికి పద్మావల్ల, గేయాలవల్లా ఎట్లా జరుగుతుందో నేను ఊహించలేకుండా ఉన్నాను.

నేను ఎద్యకావ్యాలను అణచివెయ్యాలని ప్రయత్నించటం లేదు. అవి మానవజీవితానికి ఎర్రపూర్ణత్వం కలిగించుతే, అనేక కారణాలవల్ల మనహృదయాలు జీవితంలో నెలకుచిత్రస్వం పొందుతే. దీర్ఘద్రుమ దయకు దూరుడౌతాడు—ధనికడూ అంతే. నీతిపరుడు ప్రేమకు దూరుడౌతాడు—నీతిపరుల మన చెప్పుకోనివాళ్లం కూడా అట్లాగే ఉన్నాం. కవిత్వం—పద్యకవిత్వం—ఈ జీవితలో పాలను సాచెయ్యగలదు.

ఇంత రాసిన తరువాత కూడా నేను కథను అసలినరంగా ఎక్కువ చేసి పద్యాలను తెలియక తక్కువచేసి ఉండవచ్చు ననుకోసటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. కాని కథలను తోసివెయ్యటమూ, నీరసవృద్ధికో చూడటమూ ఎవరికీ భావ్యం కాదంటాను. దేనికిన్నీ ఏది ఎక్కువ అయినప్పటికీ ఒక దాని ఉనికి రెండవదాని ఉనికిని నిరాకరించదు—నిరాకరించటం ఎందుకూ?

భాస్కరలవణచూర్ణము

రెండవాయెత్తు చూర్ణము మజ్జగ తేటతో గాని, పుల్లని మజ్జగతో గాని, వడినీళ్లతో గాని, చినిమునకు రెండు పర్యాయములు, భోజనమున తరవాత పుచ్చుకొనినవోడి కడుపునొప్పి, కడుపు ఉబ్బరము, అజీర్తి, అగ్నిమాంద్యము, అశోచకము తగ్గిపోవును. వాము కాటుతో గాని, బియ్యపుకడుగుతో గాని పుచ్చుకొనిన బంకవిరచనములు, గ్రహణీ తగ్గును. ఆమృతైక్యమున్ను నూరించును. భోజనము ఉదాత్త మయినపుడు ఇది పెంటకే తేలిక పరుచును.

10 కులములు 0—10—0

గంధర్వపార్వసీ, ఇన్నిస్ పేట—రాజమండ్రి

మత్తకోకిల

రాజకృష్ణాశ్రమి

ఆ అమ్మాయి, రోజూ సరిగా అదే వేళకు అక్కడకు వస్తుంది. గోదావరి అలలమీద గాలిబంతులు లాగా ఎగరేసుకుంటూ వెన్నెలచారికలు చీకటిదొంతరలను తరమడం మొదలుపెట్టగానే, మోడైపోయిన చెట్టు, ఉగ్గంవేరుమీదనుంచి, మోపిన తల ఎత్తి, నేలను ఆసలా తీసుకుని లేచి, వంతెనమీద నుంచి వచ్చే రైలు పొల్లు కూతలో కలిసి, ఇగుర్చుకుపోయిన గుండెలు విచ్చేటంత కేక పెట్టి, బాపురమనడిం, యింటి గుమ్మం ఎక్కేలోపల సముదాయించుకుంటుంది. పవలల్లా యింటిని పడి వేయివెరులు ఎత్తిన దానిలాగా తిగుగుతుంది. మానంగా సమాధిలో ఎడిపోయి నట్టు పాలభంజికలాగా వ్రాలి పోతుంది. మానసికన్న సూర్యుడు క్రంకుతూండిగా... ఏనుగంత సత్తువతో... గోదావరి గట్టుకు...ఎండిన మానమొదలకూ...

ఎందుకు వెళ్తుంటో తెలియదు. ఏమికావాలి? ఏం హాయి అనుభవించాలి?— ఆమెకు కావలసిన వాళ్లే అర్థం తెముల్చుకోలేక ఆశ్రయం వేసుకోవడం మానుకున్నారు. ఎక్కడికీ వెళ్తుంటో, ఎప్పుడు వస్తుందో, గమనించరు. ఏమీ అనరు. కలకలలాడే ముఖాలతో కాని, అవసరం వచ్చినపుడన్నా వెలుకరించరు.

ఆమె మానాన, ఆమె బ్రతికి బాగుంటే చాలు... ఇష్టంవచ్చినట్లుగా ఉండటానికి ఎవరూ ఏలభ్యంతరమూ చెప్పరు. కాని పనేమీ చేస్తూన్న దని కాదు వాళ్లవాళ్ల ఆవేదన...ఎంతటి అకృత్యమైనా చేసి, ఆమె మళ్లా బాహ్యస్పృతి తెప్పించుకుంటే, అదే చాలు.

పడుచుపిల్ల...నోరూరించగల వయసులో ఉన్న సంవత్సరాల పడుచు ఒంటరిగా వేళగాని వేళ, దొరికినప్పుడు, ఎంత సౌమ్యుడినైనా, నాడి కదనుత్రొక్కుతుంది. ఒక రిద్దరు, మీదుగా రాచుకుపోవడం, చేతికి చేయి కలిపి నిలవేయడం—ఇలాటి సన్నాహాలు చేసి చూశారు. కాని, దారుమూర్తిలాగా, స్వర్ణను గమనించకుండా

అడుగు నిలవకుండా, ఏవిధమైన ఖంగారూ లేకుండా... పోయే అమ్మాయి...మీద ఎన్ని భూతాలు ఆడు తూన్నవో అని భయపడి...ప్రాణంమీద ఆశ ఉన్నవాడవడూ, ఆమెజోలికి రావడం మానివేయడంలో ఆశ్చర్యం ఏమీ లేదు.

‘ఎవరమ్మా నీవు?’—ఎంతమంది ఎన్నిచోట్ల ఎన్ని వేళల్లో ఆప్రశ్న ఎన్నిగొంతులతో అడిగారు? ఇంకెక్కిందా? ఇదీ వానిలోనే జమ.

‘ఎవరా కూర్చున్నది?’—రెండోనాడు ప్రశ్నలో క్రమం మారింది కాని, ఆమె నాలకం అంతమాత్రా విసపడలేదు.

‘ఎవరంటే...పూట్లాడవే?’—రెండవరోజులనుంచీ ఓపికగా చూస్తున్నాడు, ఆషికారీ. లంకలలోకి పిట్టలపేటకు తెప్పవేసుకు వెళ్ళి...ఆకాశం ఎర్రపడిన తరువాత నీటివాలున ఒడ్డుకు చేర్చి వెన్నెల వచ్చేదాకా తెడ్డుతో అలలు కేపుతూ, అసంతోషంలోకి చూస్తూ కూర్చుని ఉంటాడు ఆవయసుకాడు. ఎగువను గట్టుమీద పెడుచు మెసలడం సడికట్టాడు. పలుకరింపులు వినిపించుకోవోవో వడం మూలాన ఎవరో జగజంత కదా అని ఏనాటికా నాడు, నావలో అడుగు కారులో పెట్టేటప్పటికి ముగిసి పోయేవాడు. ఒకనాడు, రెన్నాళ్ళు...ఇక కథ కొంచెం ముదరనిద్దా మనే ఉత్సాహం వేసింది. దగ్గరకు వెళ్లాడు. వెన్నెల విచ్చగానే, చంద్రబింబం కన్న మెరిసింది ఆమె ముఖం. సూదివార ఎడం లేకుండా పూసుకుని నిలుచున్నాడు. ఆమె చలించలేదు. వల్లమాలిన చొరవ చేసి, పెదవి ఎరిగిలి చేశాడు. ముదురుపాకం హల్వాముక్కలాగా అధరం పలుమొసకు ఎదురుతిరిగి గంటును కోరుకుంది. చురుకుకు, ఆమె కళ్ళల్లోకి జీవం కమ్ముకు వచ్చింది...చేరలకు మిరిపోయినవి: ఆతని మీదుగా గోదావరిలోకి చూసింది.

‘రావూ...అలలలోనుంచి ఇంకా లేచి రావే?’

ఆతనికి అర్థం కాలేదు. తనభయం మాపుకునేందుకు ఆమెను సందిట పట్టుకున్నాడు.

‘నీలాగే నేనూ ముణిగిపోతున్నాను.’

ఈకేళతో, ఆసాహసిక వగుకు ఘట్టుకువచ్చింది. కాని గండ్రగోళంగా ఆమె విపాద—గాధ అర్థం అయింది.

‘మాయ మాతావా...ముణిగిన చోటు కూడా దాచేసుకుంటున్నావా?’

దైర్యం వచ్చి...ముద్దులలో ఆమెకు ఊపిరి బెసగకుండా చేశాడు. వాడిన తామరతూడు లాగా అయి పోయి, వాలిపోతే...చెట్టుమొదల జారిపడింది కారుదగ్గరకు పరుగెత్తాడు.

అమరునాడు...నీటిమీదుగా కాకుండా...కారులో యకాయకీని...గట్టదగ్గరకు వచ్చేశాడు. చెట్టు...ఆమోడు లేదు. సురుకులైన, శుండ్లరాసి చెల్లాచెదురుగా పడి ఉంది. ఆలమృతం లేదు.

మామనలువకి...ఎక్కడికీ పోవాలనే ఆలోచన లేకుండానే గట్టుబుచ్చుకుని ఎగువ ఎక్కుతున్నాడు; దూరాన...ఆమె బాడ కనిపించింది. బెతురుగా వెళ్ళాడు. చెంగున లేడిపిల్ల లాగా ఆతని కాగిటిలోకి దుమికి,

‘వెన్నెల వచ్చినా...ఎంతనేపని నీకోసం వెదకాలి? అన్నది.

‘చీకటి అంటే నాకు భయం’

‘నాకూ భయమే.’

‘నద్దు. నీకు కావాలంటే నక్షత్రాలు చిరపి దీపం పెడుతాను. మనకన్న మాట కనిపించదు.’

‘నై’

ఇద్దరూ చెట్టాపట్టాలు వేసుకుని, చిన్నపిల్లలు లాగా గంతులు వేస్తూ పరుగెత్తారు. ఆమె నవ్వు తెరలు తెరలుగా పొర్లి...కారు హారన్ లో లయించింది. గట్టుమీదికి విమూలగా చాలాదూరం వరకూ కారు జంటదీపాలు చీకటిని చీల్చి చెండాడడానికి వెదుకుతూ దాడుతీస్తూ న్నవి. దీపమాలిక లాగా, వంతెనమీదనుంచి రైలు—రంయన పరుగెత్తింది. గోదావరిలో ఉడ్డోలంగా లేచిన తెరటం ఒడ్డుకు రాకుండానే చదునై వెన్నెలలో విరిగినంత మేరా ఒడిదుడుకులతో మిలమిల లాడింది.

మాటవరస

భుమిపాటి కామేశ్వరరావు

౧. భూమియుద్ధాలు

భూమిమీద యుద్ధాలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. యుద్ధం అనేది ఎక్కడా కలికంలో కేనా లేకుండా రూపు మాపా లనే ఆదుర్దాలో గొప్పజాతులవాళ్లు యధా శక్తిగా వీలైనన్ని ఆయుధాలు తయారుచేసుకుంటున్నారు. యుద్ధాల్లో ప్రాచ్యయుద్ధాలూ, అప్రాచ్యయుద్ధాలూ కుడా లేకపోలేదు. ఆంగ్లేయులు ప్రతీచోటా గోడమీద పిల్లివాటంగా ఉంటూ రసి వదంతి. అదిగాక వారిలో వృద్ధజంబుకతులులుగా ఉండే రాజ్యాంగ వేత్తలు చాలామంది ఉన్నారని పుకారు. అతిమధురంగా ఉండి ఇవతలవాళ్ల బుటక వేయించే సమర్థింపు సమాధానాలు చెప్పడానికి వాళ్లకి సాటి లేరు. ఇటీవల అబిస్సీనియా, స్పెయిన్, చీనా దేశాల్లో గదా యుద్ధాలు జరిగింది? వాటిని ఇంగ్లీషువారు ఎట్లాసమర్థించారో చూడండి. 'ఎబిస్' అంటే ఇంగ్లీషులో అఖాతం అనే అర్థం ఉండడంచేతనున్న, తమరి కవి అయ్యువున్న డాక్టర్ జాన్సన్ గారు పూర్వాకాలంలో 'రాసి లస్' అనే గ్రంథంలో అబిస్సీనియా వారిని గాలిలోంచి దిగి ఎవరో తంతారని జోశ్యం చెప్పిఉండడం చేతనున్న అబిస్సీనియా పోయింది, మనం ఎంతేస్తాం అన్నారు. ఇకి, స్పెయిన్ అనేమాటలో 'పెయిన్' అనగా బాధ రాసిపెట్టి ఉండడంవల్ల స్పెయిన్ దేశం బాధల్లో పడి పోయింది, ఎవరెం చెయ్యగలరు, పొమ్మన్నారు. మరి, చీనా అంటే ఇంగ్లీషులో పింగాణీకి రూఢ్యర్థం అవడం వల్ల ఆ దేశం ముక్కలుముక్కలు అయిపోతోంది. దేవుడుగొచ్చినా ఆముక్కలు అతుక్కోవు, ఊరు కోండి అని అన్వయించి చెప్పేశారు. [ఈరచనచేసిన కొన్నాళ్లకి జర్మనీవారు ఆస్ట్రీయాని ఆపోశనం పట్టారు. ఇదివరదాకా మింగుడుపడే దేశాలయొక్క ప్రారబ్ధం గురించి వాపోయే ఇంగ్లీషువారు ఈమాటు మింగే దేశం యొక్క మహిమనే సమర్థించారు. 'జర్మ్' అంటే ఇంగ్లీషులో పురుగు గనుక, జర్మనీవారు తమ చుట్టు

పక్క దేశాల్ని (అనగా, లోగడ రైన్ లాండు నేడు ఆస్ట్రీయా, రేపు సుముహూర్తం రాగానే జెకోస్లో వేకియా వగైరాలు) వేటివైనా సరే పురుగుపట్టినట్టు పట్టి కొట్టిస్తారు. మనం కళ్లప్పగించి చూస్తూన్నా సరే, లేక ఒకవేళ దైవాద్వా కల్లు నెప్పెట్టిన పక్షానికి మూసుకున్నా సరే నామర్దా గాని ప్రత్యవాయువు గాని లేదని రాసిస్తాం అన్నారు.] కాని యుద్ధాల్ని అరికట్టడానికి నానాజాతీసమితి భూమిభూది కల్లా ఉత్కృష్టమైన సంఘం అని కొందరి ఊహ. అది ఉండబట్టే భూమి మీద ప్రజ ఇప్పటిలాగ ఎదో ఒక మాదిరిగా నేనా మన్నగలుగుకున్నారు సయం కదూ అని వారనేది. ఇతరులు: అసలు ఈనానాజాతీసమితివల్లే యుద్ధాలు ఎక్కువయినాయి, బహుశ ఆసమితికి తగనిపని కలిపించడానికే యుద్ధాలు మరీ చెప్పినమాట విసకొచ్చి, వెనకటి కంట విస్తారంగానూ పొగరుమోతురకంగానూ అవుతున్నాయని అంటారు. కొందరు; జాతులన్నీ శక్తివంతం అవుతున్నాయి. అంతకంట ఎక్కువ శక్తి ఉంటేనే గాని జాతుల్ని ఆంక్షపెట్టగల సత్తా సమితికి ఉండదు. జాతులికి చతురంగబలం ఉంటూన్నప్పుడు, వీళ్లని అదుపాజ్ఞల్లో ఉంచడానికి, జాతీసమితివారికి రెట్టికి రెట్టుగా అడ్డాంగబలం గాని, తప్పిజారితే పంచాంగబలంగాని ఉండాలి, జాతులకి విషవాయుబలం ఉంటే, జాతీసమితి వారికి విషాకాశబలం ఉండాలి. అటువంటి సాధనాలు ఈసమితికి చేకూరడం అసంభవం అయి సమితివారు జాతులకి తత్వోపదేశం చెయ్యడం బరిమీదపడి దోచుకుపోయే రాడీమీద పల్లూడిన బామ్మగారి తొస్సిబెదిరింపులా ఉంటుందని, నమ్ముతారు. మనస్సులో ఊహించిదైనా దండించే త్రాణ తక్కువైనప్పుడు న్యాయ ప్రతిపాదన కల్గవార్త. అందుకని, వీరికి కాస్తంత అప్పీలుగా ఒక చిన్న నానాగ్రహసమితి ఏర్పాటయితే యుద్ధం అనేమాట లేకుండా చెయ్యచ్చునని న్యాయ ప్రియలు పలుకుతూన్నారు. సమితిలో గ్రహాల్ని చేర్చడం మనం అనుకునేటంత కష్టం కాదని వీరి వాదన. ముందు చంద్రుడు. చంద్రుడి దగ్గరికి 49 గంటల 24 నిమిషాల్లో

వెళ్ళిచుట్ట, వెళ్ళి అక్కడ ఒక పార్లమెంటు స్థాపించ
వచ్చుట, అదివరకే అక్కడ ఎదేనా కాఫీహోటలు
గాని ఉన్నట్టయినా దాన్నే పార్లమెంటుగా ఒప్పించ
వచ్చుట, తీరామోసి అదే మిలిటరీ హోటల్ అయితే
అదే పార్లమెంటుగా ఒప్పుకోవచ్చుట. ఇల్లానే, అంగార
కుడు దగ్గిరికి వారంరోజుల్లో త్వరగా జేరవచ్చు సరిన్నీ
అక్కడ నీరు ముప్పాతికముప్పీసమున్నూ నేల పాతిక
వీసమున్నూ అవడంచేత అంగారికజనం భూమిజనం
కంటే అధమం నాలుగురెట్ల శరీరులు బుద్ధిమంతులూ
అయి ఉంటారు గనక అంగారికజన్లు గ్రహసమితిలో
చులాగ్గా చేర్పించవచ్చు సరిన్నీ, శుక్రాడికి ఒక కిన్ను
లేకపోవడంచేత అక్కడ ఒక పక్షానికి లాక్కరావచ్చు
సరిన్నీ, సూర్యుడు దూరానికి దుర్నిరీక్ష్యుడుగాని
దగ్గిరికెడతే ముఁ మోస్తో అసన్నీ, బుధుడుసూర్యు
డికి కేవలం శాలివిగల సత్తరికాయ గనక వాడి విష
యం ఆట్టే యిబ్బంది ఉండదనిన్నీ, గురుడు శుద్ధమేష
రున్నూ నట్టి నాయనా గనక పెండికట్లూ అతనూ
మన్నీ చూసే సరికే హాడిలి మన పెత్తం చేరితాడనిన్నీ,
సూరిచ్చారు. ఇక ఒక్క శనిమాత్రం మిగిలిపోతూ,
వాడు కొంచెం చీచీలు పట్టి సరుతిలో చేరడేమా, 'ఏడ
క్కడో శనిలాగ పోగియోడు గా మరీనూ' అని వాళ్ళ
శనివిరిగడ చేసుకున్నా సరే, భూమిమీద మరీ యిద్దం
అనేది రావీకుండా కట్టుదిట్టం చేస్తానని జ్ఞానులు ఊహ
స్తున్నారు. ఇన్ని గ్రహాలయొక్క కూటమి ఆరిగినప్పుడు
భూమి అనేదే విపూ ఆనవాల్లా లేకుండా పోతుంద
గనక, అప్పుడు జరిగే భూమియుద్ధాలు సమేతూ సృష్టికి
అందవు కాబట్టి వాటిని అసలే జరిగనివాటికింద కట్టుకో
వచ్చు, ఆత్మేహ లేదు, అని దైవజ్ఞులు కూడా పైమాట
ఖాయపరుస్తున్నారు. ఆగ్రహసమితిలో ఉండతగ్గ భూ
తినిధి ఏజాతి, ఏమతం, ఏభాష వాడు అయి ఉండాలో
(చాతరాజులు తోసిరాజు లయారు గనక) సరంకశరాజుల
దగ్గిరించి సిఫారసులు తీసుకుని సిద్ధంచేసి ఉంచడానికి
ఒక ముక్తసరు కమిషను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఈకమి
షనులో ఎవరెవరు ఉండాలి అనే దాన్ని గురించి ప్రస్తుతం
దారుణం అయిన వాదోపవాదం జరుగుతోంది.

౨. విమానం మీద పన్ను

రైలుపడ్డ కొత్తరికింటో, పట్టాలు ఏడోరిమీదుగా పడ్డా
యో, ఆడోనివాళ్ళకి కొంచెం గ్రాగా ఉండేది. స్వేషనే
పడిందనుకోండి మహా, ఓ, మరి ఇదిగా ఉండేది. ఆచుట్టు
పక్క పల్లెటూళ్ళవాళ్ళకి కొద్దిగా చిత్తనంగా ఉండేది.
కాని, విమానం ధర్మమా అని దాని నడకపై పట్టాలు
లేవు. అది పల్లెటూళ్ళమించి కూడా పోతుండడంవల్ల,
వాళ్ళకి కూడా శాస్త్ర పదవి పోచ్చింది. టపాపమా
నాలు తరువైన తీరవాతి చాలా కిగ్రామానికి మించిపే
రొచ్చింది. కాని, మునిసిపాలిటీలకి కొంచెం ఆలోచన గా
ఉంది. విమానం ఊరుమించి వెళ్ళేటప్పుడు, అది ముని
సిపల్ హద్దుల్లో వెళ్ళినట్టే అనిపిస్తే, అది దారుణమైన
నాదం చెయ్యడంవల్ల చిత్తపక్షి కందరికీ పని చేరు పోనీనీ,
'పైస నెడతే విచ్చుల్ని ఎంజేశాం' అని విమానయజ
మానులు అనుకూడదనినీ, పైకి గాలి యెంతవరకు వ్యా
పించి ఉంటుందో అంతమేరలో ఉండే గాలి—దాని
తాలీకా వాసనాది ద్రవ్యాలూ కుడా కేవలంగా మునిసి
పల్ సొత్తే అనినీ, అందుచేత హద్దులలోంచి వెళ్ళే విమా
నాలమీద సబురు ఒక్కంటికి కంటా అని పన్ను ఉంటుం
దనినీ, ఒక వేళ గమనించుకుంటూ ఎవ రేనా హద్దులు దాటించి
వెళ్ళే యెడల వాళ్ళకి ధ్వనిగురించి పన్ను ఉంటుందనినీ,
ఒక వేళ ధ్వనిలేని విమానాలు కొద్దిరోజుల్లో వచ్చినా
యూం కనపడడంచేతపన్ను ఆగిపోయి తీరతాయి గనక
'మాం గురించి పన్ను ఉంటుంది' అనినీ, ఒక మునిసిపాలిటీ
వాగు విమానయజమాన్నికి రాయంలసిందిగా తీర్మానించు
గున్నారు. పైకి చూడడంవల్ల నానికి పెట్టే మెడనెప్పు
లకి తాము ఎంతమాత్రం బాధ్యులం కాం అని గూడా
వారు ప్రచురించారు. ఒక వేళ విమానంవారు, అందరి
కంటే పై వారు గనక, ఈచర్య సక్రమం అని ఒప్పుకోక
ఉడాయించి పారిపోతే, మరి గత్యంతరం లేదనినీ,
అందుకు నేలమీద వాళ్ళే తగు సంజాయిషీ రాతపూర్వ
కంగా ఇవ్వవలసిఉంటుం దనినీ సరదాగా జనం వచ్చి
చూస్తారు గనక వారిదగ్గరి ప్రత్యేకముంకం తప్పకుండా
వసూలు చేస్తాం అనినీ, ఏతద్వషయంలో తగు ఏర్పా

ట్లు చేసి వసూళ్లలో అక్రమాలు జరక్కుండా చూడడానికి ప్రేక్షకుడు ఒక్కటికి ఇద్దరు గుమాస్తాల్ని—ఒకరిని ఒకరు మింగేవాళ్లని—నియమిస్తాం అనినీ, వచ్చిన డబ్బెట్టి దుమ్ముకేగని రోడ్లు వెయిస్తా రనినీ తెలుస్తోంది. ఒక వేళ పైన పోయేవారు ఏడుకుమార్తెలను చేజి ఉరిమీద బాంబులు గాని విషవాయువులు గాని వదిలి వెళ్లిన పక్షంలో బస్తీజనం చూడడానికి రాకూడదనినీ, ఎస్తే నాసికారక్షలతో రావా లనినీ తమ ఆజ్ఞకు విరుద్ధంగా ఉత్తముక్కుల్తో విహరించి విషవాయువులు పిల్చి గతించినవాళ్ల దగ్గరి నెలబడ్డపాల్లు మరణపు పన్ను ఎసూలుచెయ్యవలసిన అవసరంరావచ్చు ననినీ కూడా వారు చాటించారు.

౩. వార్త

తగుదుం అని తమరు ఎందలానగా జీతాలు పుచ్చుకుంటూ, పెద్దలం మళ్ళీ మాట్లాడితే దారి చూపెట్టేవాళ్లం అని పేరుపెట్టుకుని ఈమధ్య నలుగురు కొప్పవాళ్లు ఒక యావత్తు సంసారాన్నీ చటుక్కున లాక్కెళ్ళి తయారీ లేకుండా నోటీసు లేకుండా భర్తనీ భార్యనీ పిల్లల్నీ, వాంఛించిన పుణ్యం గాని మరోటిగాని ఎరిగినివాళ్ళనీ అమాంశంగా ఘాట్ చేసి చక్కాపోయా రు. మరొక అసంసారం వాళ్ళు తమకు పెట్టిన ఎడమకి సంతోషించి, నానకి టీవార్టీ ఇచ్చా రు. చచ్చినవాళ్ళు వళ్ళి ఎల్లా ఒతికారా అని ఈవార్తి వీన్న వాళ్ళు కొందరు బాధపడిగా, “ఒక మీయిల్లు బంగారం గానూ, అసంసారంవాళ్ళు చావలేదరా. పోళ్ళు ‘ఘాట్’ చేసిం ఒక సుప్రసిద్ధిల్లు కంపెనీవారు రా బాబూ! టాకీలలోకి వెళ్ళడానికి సజ్జవులైనవాళ్ళు ఎవళ్ళేనా సోపొతాత్రా! తక్కినవాళ్ళు కూడా పనికొస్తారు గాని స్థావర, దహన, ఉద్బంధన క్రియల ధర్మమా అని ఆరకం దొరికర్రా!” అని గ్రహించుకున్న వాళ్ళు తెలియచెప్పారట!

౪. కిల

ఒక ఊళ్ళో ఒక విద్యార్థికి ఈమధ్య ఒకనాటి రాత్రి కలొచ్చిందిట. అందులో తనకి ప్రస్తుతం పాఠాలు చెబుతూన్న మేష్టర్లంతా ఒకేసారి గతించిపోయినట్లు అనిపించిందిట.

ఆసంగతి అతడు తన ముఖ్యన్నీహితుడితో ఒప్పెట్టించుకుని చెప్పాడు. వాడెళ్ళి మార్కులకోసం ఒక మేష్టరుతో ఈకాస్తా ఉదాడు. ఆమేష్టరు మొదటికుర్రాణ్ణి పిల్చి, ‘ఏమోయ్, నేను పోయాను అన్నావుట గా!’ అని అడిగాడు. ‘నేను అల్లా ఛస్తే అనేదండి’ అని కుర్రాడు మొరాయించాడు. ‘పైగా, అబద్ధా లోటా?’ అని కుర్రాణ్ణి మేష్టరు గడమాయించాడు. ‘నేను మొత్తం మీద చెప్పినప్పుడు మిమ్మల్ని ఒక్కర్నీ అన్నట్లు మీరు దేవుళ్ళాడ్డం ఎందుకు?’ అని కుర్రాడు అన్నాడు. వతనగా సంగతులు మోసే జనం అధికార్ణికి ఈజట్టీసంగతి మోసేశారు. ఆమేష్టరు సజ్జవుడా నిర్జవుడా అనే సంగతి తేల్చడానికి ఒక ఉపసంఘాన్ని వారు ఏర్పాటుచేశారు. మేష్టరు సంఘసభ్యుల్ని యథాశక్తిగా, వీలైతే వాళ్ళ ఇళ్ళకి కూడా వెళ్ళి దర్శించి, ఆశ్రయించి, తమ బతికున్నట్టే వారు తీర్మాసించేలాగు చూసుకున్నాడు. ఈసంగతి ఊరంతా పనగలిసిపోయింది. విద్యార్థులంతా ఆగ్రహించి, ఒక మేష్టరు మాత్రమే తమనాటి విద్యార్థిని అనవసరంగా తూలనాడీ కుడా క్షమాపణ వేసుకోని కారణంచేత తమరికి పాఠాలమీదా, సెలవుకాని రోజుల మీదా, మేష్టర్లమీదా అనవ్యం వుట్టి, సమ్మెకిట్టు కిట్టి వెళ్ళిపోయారు. చాలా గందరగోళంగా ఉంది. ఈసంగతి పైకి తంతుకొట్టి శ్రీ గిరిగారిని అక్కడికి రప్పిస్తారనినీ, రాజీ కుదరవచ్చు ననినీ అనుకుంటున్నారు.

27-2-38

సారస్వతారిష్టము

ఇది యోచనాశక్తిని, జ్ఞాపకశక్తిని, ఉజ్జీవింపజేయు గొప్ప రసాయనము. ఆయువును, ఓజస్సును పెచ్చించును. మెదటికి బలము చేయును. సక్కాక తగ్గించును. ముద్దమాటలు పోగొట్టి, స్వరము నకు మాధుర్యము, సరళత కలిగించును. మిగుల చదువుట, యోచించుట, వ్రాయుట, పాడుట మున్నగు కారణములవలన క్షీణించిన జ్ఞాపకశక్తిని వెంటనే తీకెత్తించును. వాక్కుద్ధి, దైర్ఘ్యము కలిగించును. రెండు మానవులు నేవించినచో మెదటికి సంబంధించిన జబ్బులన్నియు తగ్గిపోయి మంచి గుణము కలుగును. పాను 1-8-0

గంధర్వఛార్మసీ, ఇన్నిస్ పేట—రాజమండ్రి

హిందీ కాదు, బెంగాలీ

“హిందూదేశానికి జాతీయభాషయేదీ?” అనే ప్రశ్నకి “హిందీ కాదు, బెంగాలీ” అని యుమాయించి జవాబు చెబుతున్నాడు బెంగాలీలు.

గాంధీగారి సమ్మోహనాస్త్రం బెంగాలీలవద్దగిరి గడ్డిపరక మాదా కాలేకపోయింది.

హిందువుల్లోకల్లా సాహిత్యవిజ్ఞానాలలో బాగా ముందుకే వచ్చే వున్నారు బెంగాలీలు. అది వొక ఆధిక్యంగాగుర్తించుకుని, దాన్ని చక్కగా పోషించుకుంటున్నారు వారు.

ఇవారే, ప్రాండవభాషల తారతమ్యం విచారణకే వస్తే మొదట పేర్కొనబడిన బెంగాలీల భాషే.

అలాంటివారు, సర్వలక్షణసంపన్న మైన తమ మాతృభాష పేరే చిట్టే యిప్పిమాట్లు లెక్కపెట్టినా వొక్కతులసీదాను రామాయణం తప్పవరకే పుస్తకం లేని హిందీని అంగీకరించడం సంభవమేనా?

అయితే,

“ఈ ప్రశ్నకుటన యంతవరకూ యెందుకు కనపరచారు కాదు!” అంటే అగత్యం యేమిటి?

లక్నోలోనూ, ఢిల్లీలోనూ, హరిపురంలోనూ, వార్ధా పరిసరాల్లోనూ కాంగ్రెస్సువారూ, హిందూస్థానీలూ కలిసి చేసుకున్న స్వల్పాలన్నీ, బెంగాలీలు, ఉన్నాద ప్రామాణ్యక్రింద జమకట్టుకున్నారు.

మస్లిం లీగువారు చేసిన పని గూడా యిదే.

కాని,

కొన్ని శాసనసభ బాక్రయించి, కాంగ్రెస్సువారు, వాంఛించేటట్లు భాగోతం ప్రాంబంభించగానే, ఆక్రంద మస్లిం లీగువారు చంద్రధ్వజం యెత్తినట్టే యిక్కడ బెంగాలీల సంభారావాచేతారు.

ఆశంభారారమే యిటీవల “రవివాసర” సమావేశాల సందర్భంలో ప్రకటించుచున్న శీర్షిక.

“రవివాసరం” అంటే, బెంగాలీలలో, సాహిత్యసంస్కృతిలలో వుద్బంధులైన వారి సంస్థ.

దాని సభ్యుల సంఖ్య యాభై. అది అంతకంటే యెప్పుడూ పెంచుకూడదని గట్టి నియమం వున్నది. అంచేత, హేమాహేమాలయినవారికే అందులో ప్రవేశం దొరకుతుంది. బెంగాలీలలో మహామహానా శైవరయ్యా అంటే, వేరే పరిశ్రమ చేసే కంటాటుపనులకల్లేదు, నివివాసరసభ్యుల జాబితా సంపాదించుకోగలిగితే చాలు, సులభంగా తెలిసిపోతుంది.

డాక్టర్. రవీంద్రనాథటాగురుగారు దానికి ఆధిపత్యములు.

“భారతవర్ష” సంపాదకులైన రాయ్. జలధరసేన్ బహుదూరుగారు దానికి ప్రెసిడెంటు.

“వాస్తి” భూతపూర్వసంపాదకులైన నరేంద్రనాథకసుగారు దానికి వెక్రటరీ.

ఇటీవలే కీర్తకేసులైన శంకర్చంద్రచటర్జీగారు దాని సభ్యులలో వొకరియి వుండినారు.

[ప్రస్తుతం సభ్యులు గా వున్నవారు,

౧. మోహరన్ రెహ్మాన్, ప్రవాసి పత్రికల సంపాదకులు గామానందచటర్జీగారు. ౨. “చిచ్చిత్ర” పత్రికాసంపాదకులు ఉపేంద్రనాథగింగూలీగారు. ౩. “కమలభారతి” సంపాదకులు శోగేంద్రనాథగుప్తగారు. ౪. (రిటైర్డు) డిప్యూటీ, ఎస్. ఎస్. మైత్ర, ఎం. ఏ. (కాంటాబ్) ఐ. ఇ. ఎస్ గారు. ౫. పండిత ఆమూల్యచరణ విద్యాభూషణగారు. ౬. కలకత్తా యునివర్సిటీలో దేశభాషల శాఖ పెద్ద అయిన రాయ్ హుమూద్. శోగేంద్రనాథమిత్రగారు.

మరిన్ని మరికొందరున్ను.

ఈరవివాసరం కొన్ని సమావేశాలు జరిపి, బెంగాలీభాషే హిందూదేశానికి జాతీయభాషగా ఉండాలని ఆ నేతవిధాల నిర్ణయించి, ప్రకటించి, చివరికి, యీ కింది శీర్షికలు చేపింది.

౧. ఈ వివాసరం, హిందీని హిందూదేశానికి జాతీయభాషగా చేయ్యా అని ఇండియన్ నేషనల్ కాంగ్రెస్సు, హిందీ మాట్లాడే శైలిలవారూ చేస్తూ వున్న ప్రయత్నాలను దృఢంగా నిశీస్తూ, యీ నిరసనలో, ఇండియాలోనూ, బయటా గూడా బెంగాలీ మాట్లాడే హిందువులూ, మస్లిములూ, క్రైష్టియనులూ సానుభూతిసహకారాలు మాపించుకొనగలరని కోరుతున్నది.

౨. హిందీ అయినా, మరివొక ప్రాంతీయభాష అయినా జాతీయభాష కావడానికి వగిన యోగ్యత పూర్తిగానూ, సమగ్రంగానూ పాండేదాకానూ, విస్తృత గల సందాంతరాల స్త్రీపురుషులలో, అంగీకరించలేనివలె సర్వస్థలవారు, ఆభాషను బోధపరుచుకోగలిగి వున్న నీ వచ్చేదాకానూ, భావప్రకటనకు, ఇండియా అంతటా ‘యింగ్లీషుభాషే సామాన్యభాషగా ఉండాలని నిర్ణయిస్తున్నది.

౩. కాంగ్రెస్సు సమావేశాలలో వారికి వచ్చే అన్నీ ఇంగ్లీషులోనూ—తప్పక—ఆసమావేశం యే ప్రాంతంలో జరుగుతున్నదో ఆ ప్రాంతంలో వాడుకలో వున్న భాషలలో పముఖ మైన భాషలోనూ జరుగుతూ వుండాలని నిర్ణయిస్తున్నది.

ఈశీర్షికలు ఉపేంద్రనాథగింగూలీగారు ప్రతిపాదించారు. ఈగోష్ఠి సభ్యులలో రెండు వకాల వాదభోధలు ఉండినవి.

౧. భారతదేశానికి జాతీయభాష కానా అంటే బెంగాలీ గల యోగ్యతల కంటే హిందీకి గల యోగ్యతలు ఎక్కువ కావు. పత్రికలలోనూ, వేదికలమీదనూ మూగపుసట్టుకలతో ప్రచారం చేసి, కొందరు, హిందీభాషే వగిన దని ప్రజలను మధ్యపెట్టారే గాని నిజానికి, హిందీ, యంతమాత్రమూ తగినదికాదు. బెంగాలీ భాషే తగినది.

పండిత ఆమూల్యచరణ విద్యాభూషణగారున్ను, శోగేంద్రనాథగుప్తగారున్నూ “హిందీకి లేని ప్రాముఖ్యం కనపడడానికి ప్రచా

రథావార్యం వుండెను” వనీ. “నర్వలక్షణంపన్న మైన బంగారీకి అది లేక దానికి పన్న యోగ్యతలే వల్లడికాదే” వనీ చెప్పారు.

ప్రభులకునూ సర్కారునూ, ఇది బంగారీల ఆమాయక స్థితి వినిపించు ఆవూరి.

౨. ౨, ౩, కీర్తనాలలో స్పష్టపరచినట్లు హిందీని గాని, బంగారీనిగాని భారతజాతీయభాషగా ఆంగ్లంకరణ దాని కనిపించుచుండు. హిందీగాని, మరవొక భాషగాని జాతీయభాష కావడానికి సగం సరియోగ్యతలూ సరిపాటించుకునే దొక వ్యవహారం జరిగినదానికి ఇంగ్లీషు సామాన్యభాషయి వుండాలి.

ఈనాటి, హిందీని భాషలజాతీయభాషగా యెందు కింగీకరించ గూడదో అనుభూతి పొందాల ఇంకా నిరూపించుట.

అందు జాగ్రత్తకు నం: రిఫార్చిస్ ప్రభులకుమారి సర్కారుగా రిం చెప్పారంటే!

“హిందీ బంగారీ భాషలను మాట్లాడే— లేక— అరబిక్ భాషలకు సేవాకరణ యోగ్యత ఉన్నదేనని, వాటి సారస్వతముల ఔన్నత్యమునూ, భాషాస్థితిని సాధ్యమునూ ఉట్టిపెట్టే హిందీకి కంటే బంగారీకి యోగ్యత ఎక్కువగా వున్నది. బంగారీ మాట్లాడేవారి సంఖ్య ౩ కోట్లు. హిందీ మాట్లాడేవారి సంఖ్య ౧౦ కోట్లు. అయితే, యీ ౧౦ కోట్లు అనేది సరియైన లెక్క కాదు. అనేక ఉపభాషలను కలిపి హిందీ అంటున్నారు. బంగారీ విషయంలో కూడా అలాంటి లెక్క అంగీకరిస్తే బంగారీ యింకా చాలా పెద్దదిగా వుంటుంది. నీచులలో వాడుకలో వున్న హిందీకిన్నీ, రాజభూతానలో వాడుకలో వున్న హిందీకిన్నీ ఏమీ సంబంధం లేదు. వక్షాదేశీయులకు హిందీ సులభంగా వస్తుంది వంటే, వారి, బంగారీ అంతకంటే సులభంగా వస్తుంది. మావామృతముల ప్రాంతాలయం లేకుండా చేసుకోవడానికి మనవాళ్లు “హిందూస్థానీ” అని కొత్త మాట పెట్టారు. హిందూస్థానీ అంటే యీ బంగారీ, అటు పునూమూడా కాదు. అది వొక కొత్తభాషేమీ కాదు, దాన్ని గాఢగానూ, వెట్రూగానూ, రాకెండ్రిప్రసాదుగానూ, మన సుభాషచంద్రబోసు, దాక్షిణ్య సునీతుమారసెట్టిగార్లు, కూడా పూకుకుని పనిచేస్తున్నారు. ముస్లింవిచారణ చెయ్యడానికి కవకాశం లేనట్టిన్నీ, భాషాప్రతినిధిగౌరభ్యం కూడా కూర్చున్నానట్టిన్నీ, వాగ్మయం లేనే లేనట్టిన్నీ భాషలు ఇలాగ అభిమానించడం చాలా అస్పృశ్య కరంగా వుంది. అంధయునివల్లడీ వైస్రూస్టిలను, దాక్షిణ్యనీ, ఆరీ, రెడ్డిగాని ఈసంగిల్లంలో యేమి చెప్పారంటే? హిందూస్థానీ మానవశిల్పితం. తునిభాషలో అన్ని దాక్లో సాగస్వతం యేమీ లేదు. చదవండి అని నిర్బంధం చెయ్యడానికి అందులో గ్రంథా లేమీ లేవుకని విద్యార్థులకు చాలా సుఖకరంగా వుంటుంది. మస్లిముల ప్రాంతాల్యానికి జడిన యీ హిందూస్థానీ స్వీకరించబడుతున్నది. బంగారీ భాషలో విస్తృత పొందిన సారస్వతం అవారంగా వున్నది. హిందీకంటే, అది, నవీనోత్సాహంతోనూ, గొప్ప

అశయాలతోనూ వుడుకెత్త వున్నది. బంగారీ తరవాత మరాఠీ అట్టిది. హిందీకోసం వీటిని ఎందుకు అలా తొక్కాలి?”

ఏదేభాష కియినా జాతీయభాష నిర్బంధం కాగూడదు. ఎక్కడా అలా కాలేదు. సులభంగా మాట్లాడడానికీ, రాయడానికీ, చదవడానికీ చక్కని అంకాకా అంబడమే జాతీయభాష కావడానికి తగిన యోగ్యతలు. హిందీవర్ణమాల కంటే బంగారీవర్ణమాల చాలా సులభమైనది. బంగారీకి వొక్కటే లిపి. హిందీకి నాగరితో కలిపి మూడు లిపులున్నవి. హిందీవ్యాకరణంకంటే బంగారీ వ్యాకరణం చాలా సులభం. ఏతావతా. మనం హిందీ అని పిలిచేది వొక్కభాష కానే కాదు”

వంగయమహాశం (ఎన్.వై.కె.పీడియా) ప్రధానసంసాదకు లైన సందేత అమాల్యసరణవిద్యాభాషణగా రేం చెప్పారంటే?

“జాతీయభాష కావడానికి హిందీ బంగారీకి కూడా యోగ్యత వున్నది. అయితే హిందీకంటే బంగారీ అనేక విధాల గొప్పది. హిందీ అనుడే భాషకంటే, బంగారీ, మరాఠీ, గుజరాతీ, సింధీ, పంజాబీ, తూర్పుహిందీ భాషలకు ఎక్కువ నిక్షేపంబంధం కలది. హిందీగాని, బంగారీగాని యుగిని వక్షాదేశీయులకు బంగారీ అతిసులభమైనది. ఇంకొకటికేసిం యేమి అంటే? తక్కిన భాషలలో కంటే బంగారీలో సంస్కృతశబ్దాల అధికంగా వున్నవి. బంగారీవాక్యనిర్మాణం, ఇండియాయొక్క తూర్పుపడమర, ఉత్తర భాగాలలో వాడుకలో వున్న భాషల వాక్యనిర్మాణాన్ని సరిగా పోలి వున్నది. హిందీ దేశం అంతటా వాడుకునున్న దని సులభంగానే చెప్పవచ్చు. కాని వర్ణంగా, శబ్దం, లక్షణం, భారత్, మొదట: ఆంగ్ల వర్ణరాలలో నావ డే హిందీ దేని కి దే భిన్నమైనది కాని వొక్కటే కానేకాదు. వైదరాభాషారాజ్యంనీ, ద్రావిడభాషలూ మాట్లాడే జాతులూ హిందీ పూర్తిగా కొత్తది.”

ఉపేంద్రనాథగంగూల్ గారేం చెప్పారంటే!

“సక్తిమహిందీ అనేది హిందీలో వొక భిన్నశకలం. అదేనా వొకటి కాదు. లిపిలో అంగీ భాషలో కూడా అది చాలా విధాల చీలిపోయి వున్నది. ఉపభాషలతో కూడివున్న బంగారీని, అలాగే వుపభాషలతో కూడివున్న హిందీని పరీక్షిస్తే బంగారీయే చాలా గొప్పది. బంగారీకి వొకటే లిపి. హిందూస్థానీకి లిపులు రెండు మూడున్నా. సారస్వతేన్నత్యాన్ని మాస్తే భారతీయభాష అన్నిట లోకీ బంగారీయే మహాన్నతమైనది. వైస్రూమి హిందీని గాని, మరవొక భాషను గాని నమ్ముకుని మనమిప్పుడు ఇంగ్లీషుని విడిచి పెట్టడానికి వీలులేదు. అలా విడిచిపెడితే పాశ్చాత్యవిజ్ఞాప్రసారం లేక మనం పూర్తిగా యింకా వెనకపడిపోతాము. హిందీ మాట్లాడేనూ హిందూదేశం అంతటా వ్యాపించివున్నా రని చెప్పవం దాదు. మైన అసత్యం. ఏమంటే? ఆస్సామలోను, ఒరిస్సాలోను, బొంబాయిలోను, అక్బర్ మేర్సారాలోను, బలూచిస్తానంలోను, మద్రాసులోను, కలీకాలోను, కొచ్చిమరాజ్యంలోను, వైదరా

బాదులోను, పళ్ళిమూతరరాష్ట్రంలోను, పంజాబులోను, కాశ్మీరులోను, మైసూరులోను, రాజపుతానాలోను, గుజరాతులోను, మనవామూర్తులోను, ఇంకా అనేక యితరప్రాంతాలలోను హిందీ ఉపభాష కాదు. ఎవరికీ తెలవదు”

తెలంగాణావల్లగా గా శేం చెప్పారంటే?

“ప్రజలందరూ వొక జాతీయ రయి వుండడం గాని, వారు ఒకటే భాషను మాట్లాడడం గాని ఏరాజ్యానికీ ప్రధానం కాదు. సైకాలజీకి సంబంధించిన ఏకరమాత్రమే యేకత్వం అనిపించుకుంటుంది. మనకు సామాన్యభాష కావాలనే కూత తప్పదానికి పేను కుపోయే కూత గాని మరివొకటి కాదు. ఎలాగైనా హిందీని జాతీయభాషగా చెయ్యాలనే కుట్రే దీనికి మూలం. హిందీ రాజభాషగా చెయ్యాలని వుద్యేశమా? జనసామాన్యపు భాషగా చెయ్యాలని వుద్యేశమా? పూర్వం జైజ్ఞానికభాష అయిన సంస్కృతమే మనకి రాజభాషగా వుండేది. జనసామాన్యం ప్రాకృతభాషయొక్క భిన్న స్వరూపాలను వాడుకుంటూ వుండేది. భాష, వాఙ్మయమూ అవిసాభావాలు. ఇప్పుటి బంగాలీభాషలో సంస్కృతంలో వున్న నిగ్గంతా వున్నది. మరిన్ని అది హైందవభాషల్లోకీలా అగ్రహారం అధినీంచి వున్నది. ఏది యేమయినా, బంగాలీదేశంలో మనం బంగాలీ నేర్చుకోకతప్పదు. ఇంగ్లీషు విడిచిపెట్టడానికి వీలులేదు. హిందీకి సంబంధించిన వుద్యమం మన తలలమీద మూడోభాష తెచ్చి రుద్దుతుంది. ఇంతకీ స్వాతంత్ర్యానికి మన మింకా యెంతో దూరంలో వుండగా, మనకి జాతీయభాషకు సంబంధించిన యీ బాదరబందీ యెందుకూ? ఇది గుర్రానికి ముందు బండిని కట్టినట్లున్నది. చివరి కేమయినా, ఏభాషకీ మహాజ్వల మైన సారస్వతాన్నిత్యం వుంటుందో అదే మన కెప్పటి కయినా జాతీయభాష కాగలుగుతుంది”

ఈ వుపన్యాసాలు, చాలా క్లుప్తీకరించబడ్డాయి. స్థలాభావం వల్ల లెక్క-లూ, వివరణలూ తగ్గించబడ్డాయి.

అయినా కావలసిన విషయం స్పష్టంగానే తెలుస్తున్నది.

అదేమిటంటే?

బంగాలీలు తమ భాష జాతీయభాష కావాలని పట్టుదలగా వున్నారు. కొన్ని కారణాలవల్ల అవిషయంలో వికల్పాన్ని చెయ్యకపోయినా, వారు, హిందీని మాత్రం అంగీకరించరు. పైగా యింగ్లీషు విడిచిపెట్టరు.

మస్లిం లీగువారి ప్రాతికూల్యమూ, బంగాలీల వ్యూహికమూ, తమిళుల నిరోధమూ కాంగ్రెస్సు వారివారో లక్ష్యం చెయ్యకపోయినా, యీసామాన్య భాషాపక్ష, వారికి, తల ప్రాణం తోకను తెచ్చేది గాని బులబులాగ్గా పోవచ్చేది కాదు.

మా ఆంధ్రసోదరులు ఈ విషయాలు గమనించి అయినా హిందూ సానీలకు బుద్ధి చెబుతారని నమ్ముతున్నాము. చెప్పరా? వారి భావదాస్యమే లోకానికి తెల్లడి అవుతుంది గాని హిందీ యెలాగా దింక కొట్టకమానదు.

(రవివాసరానికి సంబంధించిన వంగీయసారస్వతగోష్ఠిలో జరిగిన చర్చలను పురస్కరించుకుని, ప్రొఫెసర్ ఖగేంద్రనాథ్ సేన్ ఎం. ఏ. గారు, హైదరాబాద్ రిప్బ్లిక పత్రిక మెయి సంచికలో ప్రకటించిన “ఏ నావనల్ లాంగ్వేజ్ ఫార్ ఇండియా. ది క్వెస్టన్ ఆఫ్ తెంగాలీ” అనే వ్యాసం దీనికి ఆధారం. శ్రీ. కు. కాశ్మీ.)

వ్యాఖ్యానములు

అది అర్థం అయి వుంటేనా యిది కావడానికి?

“రాజగోపాలాచార్యులెన్నడు ఆంధ్రరాష్ట్రమున కడ్డుతగిలెను? అయిన వ్యక్తిగతాభిప్రాయము లెట్లున్నను, మనరామకాసనసభలో నీ విషయము వచ్చినప్పుడు దానిని పార్టీసమన్వయగా అంగీకరించి ప్రభుత్వపరముగనే తీర్మానముపపాదించజేసి ఏకగ్రీవముగ నామోదించజేసెను. ఏతమిరుడు గానీ తీర్మానమున ప్రతిఘటించి మాటాడలేదు. ఇట్లున్నప్పుడు రాజగోపాలాచార్యులనుగానీ, తమిళులనుగానీ నిందించుటవలని ప్రయోజన మేమో మా కర్ణ మగుటలేదు.”

సాధనప్రక్రమం సంపాదకులు పుచ్చూరి రామాచార్యులుగా రిలాలంటున్నాడు.

పాఠశాలలోనూ, యింటోనూనూ దా పుస్తకాలు ముట్టక, అందువల్ల, పరిశోధనమయంలో ప్రశ్నలు ఆర్థిక చేసుకోలేని విద్యార్థి నీతి యిది.

నిజంగా, దయనీయ మైన అవస్థ యిది.

కాని, రాజగోపాలాచార్యులుగాగ ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రయత్నాలకు అడ్డుతగలని చెప్పడమా?

గాంధీగారితో వియ్యం అందిన తరవాత—కాంగ్రెస్సులో పలుకుబడి యేగిడ్డ తరవాత, రాజగోపాలాచార్యులుగారు, వేటికేనా అడ్డుతలిగి వుంటే నాటిలో మొట్టమొదటిదీ, ముఖ్య మైనదీ మన ఆంధ్రుల విషయం.

అయితే, యిది బోధపడా లంటే ప్రతిభ మాత్రమే వుంటే చాలదు. చరిత్రజ్ఞానం వుండినంతమాత్రానా చాలదు. మొదట “నేను ఆంధ్రు” ట్లనే స్వస్వరూపరిజ్ఞానం వుండాలి. తరవాత “నాయుడల యెవ రలాంటి భావంతో వున్నాడు?” అనే జిజ్ఞాస వుండాలి.

ఈయోగ్యతలు వున్నవారికి ఒక్క రాజగోపాలాచార్యులు గారికే గాక, తమిళులకే గాక యీ ప్రాతికూల్యం, కాంగ్రెస్సు నియంతల కందరికీ వున్న దని తెలుస్తుంది.

పోనీ,

నోచేంజ రయి వుండిన్ని —కాసనసభాప్రవేశోద్దేశం చివరమాటు కూడా ప్రతిఘటించి వుండిన్ని రాజగోపాలారిగారు, మద్రాసు ఆగెంట్లయెన్నికలలో యెందుకు పోటీ చేశారు? ఆస రెలాంటి నీతిలో వారు పోటీ? దిగారా?

రామాచార్యులుగా రివిషయాలు అర్థం చేసుకోలేదు. అశిలు వారి విషయాలు పరిశీలన చెయ్యనే లేదు.

తంకటప్పయ్యగారు ఆంధ్రరాష్ట్రం మాత్రమే నిర్మించకోరుతూ ప్రతిపాదన పంపారు. రాజగోపాలాచార్యులుగారు, దాన్ని తిర

నుండి, ఆంధ్ర తమిళకర్ణాటమహారాష్ట్రలు నిర్మించుకొను తున్నట్లు ప్రస్తావన దొడదు.

ఏం! అలా యెందుకు చేశారు?

రామాచార్యులుగారి కిదిన్నీ ఆర్థం కాలేదు. వారు దీనివిషయంలో కూడా తెలుసుకోవా లని ప్రయత్నం చెయ్యలేదు.

“ ఏతమిళుడు గానీ ఆతీర్మానమును ప్రతిఘటించి మాటాడలేదు ” నిజమే. ఎందుకు ప్రతిఘటించలేదు? కాంగ్రెసువులకు, పక్షనిర్ణయం శిరసావహించి వూరుకున్నా రనుకుందాం. మరి ప్రతిఘటనప్రతి తమిళులను ఈనిర్ణయం బంధించడే! వారున్నా యెందు కూరుకున్నారు?

ఏమాత్రపు కదలికా లేక సముద్రం శాంతంగా వుండంటే యేమిటో, “ ఏతమిళుడు గానీ ఆతీర్మానమును ప్రతిఘటించి మాటాడలే ” దంటే అదే.

రామాచార్యులుగారి కిదిన్నీ ఆర్థం కాలేదు. అసలు, వారి కీవిషయంలో అనుమానమే కలగలేదు.

ఇలాగే పునాది అంతా విడిచిపెట్టేసి, రామాచార్యులుగారు, “ ఇట్లున్నప్పుడు రాజగోపాలాచార్యులను గానీ, తమిళులను గానీ నిందించుటకలని ప్రయోజన మేమీ మా కర్థ మగుట లే ” దనడంలో యేమీ ఆర్థం లేదు.

పైగా, రామాచార్యులుగారు “ రాజగోపాలాచార్యులను, గానీ, తమిళులను గానీ నిందించుట— ” అంటున్నారు. ఇది చాలా సాహసంలో చేస్తుంది. చాలా అనుచిత మైనది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రయత్నాలకూ, ఆంధ్రాభ్యుదయానికి తమిళుల ప్రాతికూల్యం సామాన్యంగా లేదు.

ఆంధ్రులైనవా రెవరినో ఆనుకోకుండా వుండలేదు.

ఈవిషయం మాటిమాటికీ బహిరంగంగా వుద్ఘాటించడం యెందుకూ అంటే దీనికి తగిన ప్రతికూలు చేసుకోవా లని ఆంధ్రుల నందరినీ వుద్ఘోషించడానికి.

అరవల యీ తీవ్రవాదికూల్యం బహిరంగపరచడం నింద యేలా అవుతుందీ!

రామాచార్యులుగారు మద్రాసు ప్రభుత్వంయొక్క ఆదాయవ్యయాలు పరిశీలించారా? వారి కిది ఆర్థం ఆయినవా?

కాలే ద నే చెప్పాలి.

ఇవే కాదు. ఇంకొక ముఖ్యవిషయం కూడా వారి కర్థం కా లేదు.

“ నిజమునకు తమిళులకు ఆంధ్రరాష్ట్రముమీద నమూనపడుటకు కారణ మేమైనదే? ఆకారణమును గూడ మనమే ఊహించుచున్నాము. ఆంధ్రదేశమున నున్న ఉద్యోగము లన్నియు అరవల లాక్రమించుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడిన తరువాత అట్టి అనకాశములు తక్కువోవు ననివారికి సంకటము; కాని రెక్కలను పరిశీలించిచూచిన యెడల ఆంధ్రదేశములో నున్న అరవల సంఖ్యకంటె మూడునా ర్థితలు కూడ అరవదేశమున ఆంధ్రులున్నా రని లేట

పడగలదు. అరవ లిచ్చట మూర్ఖాల్ల ఉద్యోగమున నున్నారు గాని తమిళదేశమున ఆంధ్రులుగొప్ప భూస్వాములుగాను, పలుకుబడి గల వర్తకులు గాను ఉన్నారు. మన దేశములో అరవలను మనము ద్వేషించునట్లు తమిళదేశములోని తెలుగువారిని వారు ద్వేషించినట్లయిన ఆక్కడ నున్నవారి గల యేమి కావలెనో ఆంధ్రనాయకు లూహించినారా? ” అంటున్నారు రామాచార్యులుగారు.

ఈప్రశ్న చాలా ఆసందర్భంగా వుంది.

ఒక పెద్దనీమలో పలుకుబడి గల ప్రముఖులలో ప్రముఖులైన వారు—సవ్యం గా వ్యాఖ్యానం చేసి గడ్డు విషయాలు ప్రజలకు విప్పి చెప్పనలసిన పుస్తకాసంపాదకులు సంగతిసందర్భాలేమీ ఆర్థం చేసుకోకుండా—ఉద్దేశపూర్వకంగానా అనుకోవలసినట్లు ఇలా రాయడం యేమంత బాగా లేదు.

తమిళదేశంలో ఆంధ్రులు ముప్పుయి లక్షలకు పైగా వున్నారు. నిజమే. అయితే, వారక్కడికి కొన్ని కందల సంవత్సరాలకు పూర్వం జల్లారు. అక్కడ స్థిరపడిపోయారు. మళ్ళీ తెనుగుదేశానికి వచ్చి కాపురం వుండాలని వారి కెవరికీ వుద్దేశాలు లేవు. వారక్కడ భూస్వాములయి వున్నారంటే—వర్తకులయి వున్నారంటే ఆవృత్తులవల్ల, వారి శక్తి, మేల్ల కూర్చుని అవి తమిళదేశానికి సంక్రమిస్తవి. కీళ్లు చేసినా తమిళదేశానికి సంక్రమిస్తవి. భాషను బట్టి, సంప్రదాయాలను బట్టి, జాతిని బట్టి వారాంధ్రులే గాని ఆచ్చుంగా వారు తమిళదేశీయులు. వారికి మనకి దృఢమైన అనుబంధం వుండంటే అది రక్తాన్ని సంధించి వున్నది; గాని మరొకదాని కల్ల కాదు. గవర్నమెంటు, తమిళదేశాన్ని నిర్లక్ష్యం చేసి సౌకర్యా లన్నీ ఆంధ్రదేశానికి కలిగిస్తే వారు చంకలు నుదులొకట. ఎదిరిస్తారు. అందోళనం చేస్తారు. భౌతిక విషయాలలో తమిళులతో వాటే వారికి ముక్తి. వారి విషయంలో మనకున్న పూచీ, వారిని మరిచిపోకుండా వుండడం—వారి భాషను బాగుపడేటట్లు చెయ్యడం—వారి ఆంధ్రత్వానికి లల మైన దోహదం యిస్తూ వుండడం. మనయెడల వారికి గల పూచీ మనవాళ్లే అని మనల్ని భావించడం.

మరి ఆంధ్రదేశంలో వున్న తమిళులలాంటి స్థిలో వున్నారా? ఇక్కడ యేకొద్ది సంవత్సరాలలో వుంటారు వారు. జబ్బుకోసమే వారిక్కడికి వచ్చారు: గాని వారి కృష్టి అంతా అక్కడ వుంటుంది. ఇక్కడ వుంటూనే, వారు, అక్కడ అస్త్రీ కస్త్రీ వృద్ధి చేసుకుంటారు. ఆంధ్రదేశం, వారికి మాతృభూమి కాదు. ఆంధ్రులు, వారికి, స్వదేశీయులు కాదు. తుంగభద్రాప్రాతేక్షకంటే వారికి మెట్టూరు ప్రాతేక్ష ప్రధానం. ఇక్కడ యేపని జరక్కపోలే వారికి తెంగ వుండదు. “ అరవ లిచ్చట మూర్ఖాల్ల ఉద్యోగమున నున్నా ” రని తామే చెబుతూ, ఆచార్యులుగారిలా అనడంలో సాజన్యం యేమీ లేదు.

ధోరణి చూడగా, ఆచార్యులుగారికి, మన రాజకీయనాయకులు, మాహమ్మదీయుల నే దృష్టితో చూస్తున్నారో, ఆంగ్లేయుల నే దృష్టితో చూస్తున్నారో కాస్తయినా తెలిసినట్లు లేదు.

రామాచార్యులగారికి ఏకాదశాంశము నైనా రాజగోపాలాచార్యులుగా రంటే గురుభావం వుంటే యెవరికీ అక్షేపంలేదు. అది వ్యక్తిపరం మాత్రమే అయితే యేమీ యబ్బంది కలగదు. కాని ఆంధ్రరాష్ట్రప్రస్తావన వచ్చినప్పుడు కూడా ఆగురుభావమే పట్టుకుని యిలాంటి వుపదేశాలు చెయ్యడం ప్రశంసాసాత్రం కాదు. శ్రేయస్కరమూ కాదు.

ఊబిలో దిగిపోతున్న కాంగ్రెసు

కాంగ్రెసుని పూర్తిగా విడిచిపెట్టేయ్యడం—లేక — తక్కిన వుద్యమాలన్నీ అంగదొక్కేసి—రూపుమాపేసి పూర్తిగా కాంగ్రెసులో లీనం అయిపోవడం— ఇప్పుడు పట్టాభి నీతారా మయ్యగారికివి రెండేమార్గాలు. మరి గత్యంతరం లేదు. ఉన్నదనుకోడం అత్యుద్రోహం. లేకపోతే ప్రజలకు వంచన. అదీకాకపోతే, దేశం అంతా అసాధారణం అని ఎత్తేస్తూ వుండిన, వారి, ప్రతి అలాంటిది కాకపోవడం.

సాధ్యమూ, అసాధ్యమూ అనే సంగతి అలా వుంచుదాం. గాంధీగారి ప్రాప్త్యం అదొకమార్గమే “స్వ” రాజ్యం. ఆంధ్రోద్యమం ప్రాప్త్యం ఆంధ్రరాష్ట్రం.

ముందు స్వరాజ్యం వస్తుందా, అందులో ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక ఘనత యేమీ వుండదు. ఇప్పుడు కాంగ్రెసులో లాగే అప్పుడు స్వరాజ్యంలోనూ నామమాపాలకుడూ వుండవు. అలా కాక, ముందు ఆంధ్రరాష్ట్రం యేర్పడుతుందా, ఆంధ్రులకు ఆంధ్రరాష్ట్రం స్వరాజ్యంకంటే యెక్కువ ప్రపయోగకరం. తరువాత స్వరాజ్యం వస్తే అందులో “నేనూ వున్నా”నని ఆంధ్రుడు తన ప్రాంతాన్ని ప్రకటించవచ్చు, ప్రకటించగలడున్నా.

కాని వున్నదల్లా యేమిటంటే!

ఆంధ్రరాష్ట్రము స్వరాజ్యమూ వొకదాని కొకటి మక్కెదురు.

ఆంధ్రరాష్ట్రానికి గల యోగ్యతలను మనం (బ్రిటిషువారికి నచ్చు) చెప్పనక్కరలేదు. అసంగతులు మనకంటే వారికే యెక్కువ తెలుసు. దేశం భౌతిక రాష్ట్రంగా విడిపోయి వుండకపోవడంవల్ల యుమాయించి పరిపాలించడానికి వారికేమీ యిబ్బందులులేవు. కష్టం అయినా సుఖాలయినా అనుభవించేవారు దేశీయులే. ఈస్టిండియా ఆంధ్రరాష్ట్రం కావాలని మనకే పట్టుదల లేనప్పుడు విదేశీయులని వారెలా ప్రయత్నిస్తారా?

“కొత్తయిండియా కాననం అలాగే వుంచడమూ, మార్చడమూ!” ఇది వొక్కటే బ్రిటిషువారికిప్పుడు తీర్పుకోవలసిన చిక్కు.

అలాగే వుంచాలని వారి పట్టుదల. మార్చాలని మన కాంగ్రెసు పట్టుదల.

ఇందులో మన పట్టుదల కూడా విశేషంగా వుంటుందా, అంటే మన ఆంధ్రదేశంలో కాంగ్రెస్ బలమైన రాజకీయవత్తంగా

వుంటుందా, “మండు కొత్త కాననం మాట తేలనియ్యి” పైకి స్పష్టంగా చెప్పకపోయిగా (బ్రిటిషువారి జవాబిది.

ఫెడరేషను, మన కాంగ్రెసునాగు నిర్దేశించే మూపంతోలే అమల్లోకి వస్తుందా, అప్పుడు దేశం విడిదియ్యడాని కియినా, కలిపేయ్యడాని కియినా, ఆంధ్రమండలాలను విహరింపగలగానే సురక్షితమిదిలో పూరదొక్కయ్యడాని కియినా మన కాంగ్రెసు ప్రముఖులదీ అధికారం. బ్రిటిషువారి కీ ఆంధ్రులకి విషయాలలో యేమీ భేద్యం వుండదు. అలాకాక—బ్రిటిషునాగు తయారు చేసినది చేసినట్టే ఫెడరేషను అమల్లోకి వస్తుందా. అలాంటప్పుడు కాంగ్రెసుని నమ్ముకుని మనం చూపించే యీ పాతకాల్యం మనకి దిష్టిపడతే అయి కూచుంటుంది.

ఇలాంటి స్థితిలో, అటు కాంగ్రెస్ మనకి ప్రధానం అంటూ పట్టాభి నీతారామయ్యగారు, ఆంధ్రరాష్ట్రం కోసం కూడా పని చేస్తున్నారంటే, సొంత సందర్భాలు వా రేమీ పరిశీలించడం లేదనీ, వారి కల్ల యేమీ కాదనీ, వారిమీద ఆశపెట్టుకున్నావోడం పొరపాటనీ చెప్పడాని కిది జంకెందుకూ?

పోనీ, కాంగ్రెసునే బలపరిచగూడదూ! అంటే గాంధీగారి మాయాజాలం బోధపరుచుకోగలిగినవా డెవరూ కాంగ్రెసులో చేరలేడు.

పైగా

కాంగ్రెసులో సత్వం లేదు. కనక అది నెగ్గదు.

కాంగ్రెసులో ధర్మం లేదు. కనక అది నెగ్గదు.

కాంగ్రెసులో న్యాయం లేదు. కనక అది నెగ్గదు.

కాంగ్రెసులో సౌభ్రాతృత్వం లేదు. కనక అది నెగ్గదు.

కాంగ్రెసులో సారథ్యం లేదు. కనక అది నెగ్గదు.

కాంగ్రెసులో, గాంధీగారి పెత్తనం వచ్చాక వొక్క గుజరాతీ తనం తప్ప తక్కిన యావద్భారతీయతా శుద్ధిచెట్టుకుమీ యింది కనక అది యెంత మాత్రమూ నెగ్గదు.

కాంగ్రెసు ఇప్పటికే అపాయనంగా అలాగే యిరుక్కుపోయి వుంది. ఇక అది విడిపించుకుని యిటుటపడలేదు, అది నెగ్గదు.

కాంగ్రెసుని నమ్ముకుని మనం ఆంధ్రోద్యమమూ, ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమూ వదులుకోవడం అత్యుపాత్మ్య.

కాంగ్రెసు ఇదివరకే మనల్ని వొక్కేసింది. ఇప్పుడదే వొక్కేయ్యబడుతున్నది.

దాని భవిష్యత్తు వుజ్వలంగా లేకపోవడమే కాదు, ఆంధ్రకారణం అయిపోయి వున్నది.

దాన్ని నమ్ముకుని, అది యేర్పాటు చేసే ఆంధ్రరాష్ట్రం కోసం గుటకలు మింగుతూ, గుడ్లు మిటకరించుకుంటూ కూచోడం బుద్ధిమాలినపని.

లక్ష నూచనలు : కాని వొకటి నిలవదు

“ప్రవిధబహిష్కారం చేస్తే డిసెంబరు ౩౧ వ తేదీకి స్వరాజ్యం వస్తుంది” దన్నారు గాంధీగారు.

అలాగే, ఆంధ్రకాసనసభ్యులూ, ఆంధ్రమంత్రులూ తమ కార్యక్రమం అంతా తేనుగులోనే జరుపుకుంటేమన వీవీకరు ౨౪౫౦టలో ఆంధ్రరాష్ట్రం తెస్తా రన్నాడు పట్టాభీనీతారామయ్యగారు.

ఎంత కిచ్చిత మైన నిర్ధారణ!

కాని ఆప్రవిధబహిష్కారం నెరవేరిందా? స్వరాజ్యం వచ్చిందా? ఈ ఆంధ్రభాషాకార్యక్రమం గత కూడా అంతే, ఆంధ్రరాష్ట్రం గత కూడా అంతే.

గాంధీగారు గది ఆప్పుడే మరిచిపోయారు. పట్టాభీనీతారామయ్యగారున్నూ అంతే చేస్తారు.

నాయకుల మనుకునేవారు పోక్రిక్కప్పుడు ఎంతో ప్లానంగా వుంటా రని తోస్తుంది. ప్రపంచం యావత్తూ ఆప్పుడు వారికి అరచేయిలో వున్నట్టు తోచేట్టు కనిపిస్తుంది.

లేకపోతే, వారిలాంటి నూచనలు చెయ్యరు.

ఒక వేళ ఆంధ్రకాసనసభ్యులు ఈమాట వినకపోతే యేమిటి? వారు వినినా మంత్రుల లంగికరించకపోతే యేమిటి? వారు అంగికరించినా ఇతరభాషలవా రీపద్ధతి ఆవలంబించకపోతే యేమిటి? వారు ఆవలంబించినా సాంబమూర్తిగారి ప్రయాణం రద్దచేయించినవారే యీ అల్లరి వర్కింగుకమిటీవారికి తెలియచేసి మందలించుట తప్పించితే ఆప్పు డేమిటి?

ఇవి యెవరి కయినా కలిగే సందేహాలు. కాని పట్టాభీనీతారామయ్యగారికి జంకూ కొంకూ యేమీ కలగలేదు. దీన్ని వారు జేరమీద పడేశారు. కొన్ని పత్రకాలు దాన్ని పట్టుకుని చేదంతారాలు తీస్తున్నవి. ఆరవల యింగ్లీషుపత్రకాలు ఈనూచనను వెక్కిరిస్తూ వుండినా మన కాంగ్రెసుపత్రకాలకు దీనిలో వొకనాటికంటే వొకనాడు నమ్మకం పెరిగిపోతూనే వుంది.

చిత్రం.

కాంగ్రెసు ఎన్నో పనులు నిర్వహించడానికి అధికారం వుచ్చుకుందిట. ఇలాగ ఆంధ్రరాష్ట్రం వంటి వొక్క విషయంకోసం, కాంగ్రెసు, తన బలగించేత రాజీనామాలు పెట్టించడం అత్యవసరం వంటిదిట.

ఇదిన్నీ పట్టాభీనీతారామయ్యగారి సూక్తి.

అయితే, యు. పి. భేషాడు మంత్రులు ఒక్క రాజకీయకైపిల విడుదల సందర్భం కోసం మాత్రమే రాజీనామాలు దాఖలు చేశారే? ఒరిస్సామంత్రు లొక్క గవర్నరునియామాటం సందర్భంలో మాత్రమే జేబులోనుంచి కాగితాలు పైకి తీశారే?

కాంగ్రె సంతా దాన్ని బలబలీ అని పొగడే వుంటే?

ఈసంగతు లన్నీ జరిగాకే, ఇవన్నీ తమకి బాగా తెలివాకే పట్టాభీనీతారామయ్యగారిలా రాశారే?

మరిన్నీ వారు.

“ఆంధ్రజేశమున ఆంధ్రరాష్ట్రీయకాంగ్రెసుసంఘముకంటెను గూడ పురాతన మగు సంఘము గలవు. ఆంధ్రమహాసభ ౧౯౧౩ వ సంవత్సరమున ప్రారంభ మయ్యెను. నాటినుండి నేటివరకును గూడ, ఆంధ్రమహాసభ, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము కొరకు పాటుబడుచుండెను. అమహాసభాస్థాయిసంఘమువారు ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము విషయమున భారతమంత్రి ప్రకటనచే నేర్పడిన దురభిప్రాయముల తొలగించుటకు తీవ్రమగు ప్రచారమును సాగింప నున్నా రని తెలియుచున్నది” అంటున్నారు.

నిజంగా, పట్టాభీనీతారామయ్యగారి కింతకంటే చెప్పదాని శేం వున్నది? కాని యీ మాట వారే చెప్పాలా?

దీనివల్ల, కాంగ్రెసు చీడ సోకినంతవరకూ యెవరూ ఆంధ్రరాష్ట్రప్రయత్నాల చెయ్యడానికి వీలులే దనేకదా తేలుతున్నది?

అయితే:

పట్టాభీనీతారామయ్యగారు తమ ఆంధ్రరాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘంలో తృప్తిపడి పూనుకోక ఆంధ్రమహాసభను కూడా యెందుకాక్రమించుచున్నారా? దానికి కాంగ్రెసు మెంబర్స్ యెందుకధ్యక్షుణ్ణి చేశారా? కాంగ్రెసు మెంబర్స్ ఇశటర్గా కూడా యెందుకు చేశారా?

అధ్యక్షులైన ఆకోటిరెడ్డిగారికీ, ఇశటర్ అయిన ఆరామాచార్యులగారికీ కాంగ్రె సుంటే వుండే శ్రద్ధాసక్తుల సగ మైనా వున్నాయా ఆంధ్రమహాసభ అంటేనూ?

ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణం జరిగించే పనిమీద వారిద్దరూ లండను వెడతారా? పట్టాభీనీతారామయ్యగారిని వారిని పంపిస్తారా?

అసలు, ఆంధ్రమహాసభ స్థాయిసంఘమీద నీతారామయ్యగారిలాంటి భారం విధించడం యేమీ బాగా లేదు.

ఏమంటే? “భేషరేషను విషయము పరిష్కరించు మగువరకును, భారతమంత్రి, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజనమును నిలిపియుంచునని భావింపవచ్చును. భేషరేషను సమస్య పరిష్కార మగుచో ఆంగ్లప్రభుత్వమువారికి కాంగ్రెసుతో రాజీ మదిరన దన్నమాట. అప్పు డెన్ని రాష్ట్రములున్నను, అవి యెంత కాంగ్రెసు ఆభిమాన పూరితములై యున్నను బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారికి అక్షేపణ యుండదు. రాజీ మదగని పక్షమున భేషరేషనుతో పోరాడు మరి రెండు రాష్ట్రములు క్రొత్తగా సృష్టించుటకు వా రంగీకరించరు” అని నీతారామయ్యగారే అంటున్నారు.

అయితే, ఆంధ్రమహాసభాస్థాయిసంఘమువారికి యేమి చేస్తే యేమి లాభమా?

చివరికి నీతారామయ్యగారి సలహా యేమి టంటే? ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని గురించి ఆంధ్రులు కాంగ్రెసువర్కింగుకమిటీకి నచ్చుచెప్పాలిట.

కనకటి కనడో తపస్సు చేసి, దేవుడు ప్రత్యక్ష మయి “వర మిస్తాను ఏమి కానాలో కోరుకో” మృనగా “మామేనమామ-

చెవిలో శంఖులు మొలవాలి, నాకిదే వరం” అన్నాడు ట. ఎవడి చెవిలో, శంఖులకు లింబువో వాడి మేనల్లడికి అట్టెత్తి ర్యాటా పడతనని సామూరికంలో యొక్కడో వుంది ట. అలా వుంది.

హిందూమహాసభ ఫెడరేషన్లు అంగీకరించకపోవడం మనకు అపాయకకరం అని చెబుతూనే వున్నది కదా, ఇంతకంటే మన ఆంధ్రులు ఫెడరేషనే యెందు కంగీకరించగూడదు?

ఎటు చూచినా పట్టాభి సీతారామయ్యగారి సలహాలు వూతంగా కనపడ్డం లేదు. వాటిలో అర్థం కనపడ్డం లేదు.

ధోరణి చూడగా, నాన, తప్పుదారిలో నేనా పడిపోయి పూదారి. తక్పోతే కాంగ్రెస్సు నియంతల కన్నెరలతో, బుజ్జగింపులతో జంక భ్రాంతులై ఆంధ్రుల నేనా తప్పుదారికి తీవ్రమైన వుండాలి.

ఏది యేమయినా యిది ప్రశంసావాత్రం కాదు. ఒక రాష్ట్రానికి సంబంధించిన కాంగ్రెస్సు సంఘానికి అగ్రతమైనవాడు ఇలా మాట్లాడడం ఆరాష్ట్రానికి గౌరవకరమే కాదు.

ఇలాంటివారివల్లా, యిలాంటి నూచులవల్లా యిలాంటి పనుల వల్లా ఆంధ్రరాష్ట్రం యెన్నిటికీ యేర్పకదు.

ఇంతే కాదు, ఆంధ్రరాష్ట్రం నిర్మింపించగలిగే మొనగాడు మనలో నాయకుల మనుకునేవారిలో లేనే లేదు. యువకులలో వున్నా రేమో అది కాలకమాన గాని తెలనదు.

అలాంటినాడు పుట్టవలసే వుంటే—యిక చెప్పడాని కేం వున్నది?

కృష్ణాపత్రికి దీని కేం చెబుతుంది?

“భాషాప్రయుక్తి రాష్ట్రవిభాగము కాంగ్రెస్సు కార్యక్రమము లోకి అంశములలో పోకటి యైనప్పడు, దానిని సాధింపబూనుట కాంగ్రెస్సు కర్తవ్యము గాదా యని డాక్టరు పట్టాభిగారు తర్కించుచున్నారు. కాంగ్రెస్సు కోరుచున్న సంస్కరణము లింకను బాలగలవు. వాని నన్నిటికొరకు కాంగ్రెస్సు ఇప్పుడు ఆందోళనము నుంపుట లేదు. ౧౯౩౫ ఇండియా చట్టమునకు లోడి, ప్రోవిన్షియల్ అటానమీ సందర్భమున నియ్యబడిన అధికారములను నిర్వహించుటకు మాత్రమే ప్రస్తుత మంగీకరించినది. ఇండియా చట్టమున మార్పించనిదీ చేయారని సంస్కరణము లెంత వాంఛనీయము లైననా వానిని గూర్చి ప్రస్తుతము ఉపేక్షించుచున్న మాట వాస్తవము. ఈయుపేక్ష నిస్పృహచేత కాదు, కాంగ్రెస్సు తన కర్తవ్యమును మరచుటచేతను గాదు. ఫెడరేషను మనమీద వచ్చి పడనున్న రోజులలో, ౧౯౩౫ ఇండియాచట్టమునందు చిన్న సవరణలను కోగుట అపాయకకర మని కాంగ్రెస్సువారి యభిప్రాయము”

౧౯-౬-౩౮ కృష్ణాపత్రిక

అయితే, కాంగ్రెస్సు కార్యసంఘం, ఆంధ్రకర్ణాటకరాష్ట్రాలను విడదీయించే తీర్మానం చెయ్యవలసిందని మద్రాసు ప్రధాని కందుకు విధించిందీ?

రెండు రాష్ట్రాలు విడదీయించమని మాత్రమే కాంగ్రెస్సువారు ముందు వుండగా యేదీ జరక్కరండా వుండాలని నాలుగు రాష్ట్రాలను గురించి తీర్మానం చేయించడం అలా వుండగా, ఆ తీర్మానం, మద్రాసు ప్రధాని యిండియా మంత్రికి పంపడం యెందుకు వచ్చిందీ?

ఇది ప్రోవిన్షియల్ అటానమీకి మించిన పని కాదా?

తాతేదాగుని తీసుకువచ్చి గవర్నరువదిలీలో ప్రవేశించడం కాంగ్రెస్సు మంత్రిలకు మానభంగకరం అయితే, కాంగ్రెస్సు నియంత కూడా అయిన కాంగ్రెస్సు మంత్రి పంపిన తీర్మానం యిండియా మంత్రికి తీసుకు-రించెయ్యడం, ఆ మంత్రిని పూలతో పూజించి నెత్తెక్కించుమని వూలేగిపట్టా?

దీన్ని పునస్కరించుమని, కాంగ్రెస్సు, తన తీలనైతిత్వం స్మరించుకోవలసిన అగత్యం లేదా?

ఇది ఆంధ్రులకు సంబంధించిన విషయం కనక—ఆంధ్రులకు పరాభవం కలిగించడం కనక కాంగ్రెస్సు నియంతలు ముసీమనీ నవ్వులు నవ్వుకుని పూతుకుని వుండవచ్చు: కాని కృష్ణాపత్రిక అయినా కాంగ్రెస్సుయొక్క యీ పతనం గుర్తించిందా?

మితవాదులూ, ఇదివరకు కార్యనిర్వహణం చేసిన పత్తులవారూ యిలాగే తీర్పునా? చేసి సీమ అధికారులకు పంపేవారు. సీమ అధికారులు, వాటికి, ఇప్పుడు మద్రాసు ప్రధాని కిచ్చిన జవాబు కంటే జవాబులే యిచ్చేవారు. అయితే అవిధానాన్ని కాంగ్రెస్సు పక్షంవారు ఎన్నివిధాల నిగనించాలా, హేళన చేయాలా, తక్కిరించాలా, అన్నివిధాలా అవన్నీ చేశారు. మరి తామే యిప్పుడు లాంటి పని చేసి అలాంటి ఫలితం పొందారు? మంచి దయనా చెడ్డ దయనా, మంత్రాంగ బాధ్యత సహించాక, సీమ అధికారులు తమ తీర్మానాలనూ, డిమాండులనూ బుట్టదాఖలు చేస్తే... తీసుకు-రెప్పి దొంగను తేలు కుట్టనట్టు యిలాగ పడి వుండగా కాంగ్రెస్సు మంత్రివర్యులలో వున్నదా, లేక, “యిది ఆంధ్రుల విషయం కనక యేమయినా మనకి తెక్కలే” దని లోహాయికారీ నిర్ణయం యేమయినా వున్నదా?

దళ మూలారిష్టము

సాటిలేని కసాయనము. ధాతు క్షయము తగ్గించును. చిక్కిపోయిన శరీరమునకు పుష్టి, బలము, వచ్చును కలిగించును. అగ్ని మాంద్యము, గ్రహణి, ఆకుచి, కూల, ఛర్ది పోగొట్టును. నాతవ్యాధులలో చాలా పనిచేయును. శ్వాసకాసలు, క్షయ పోగొట్టును. ఉబ్బు, పొండు రోగము, కామల తగ్గించును. ప్రమేహములు, ధగందరము, మూల వ్యాధులు జయించును. వాతరక్తము, కుష్ఠ, అమవాతము పోనాడును.

స్త్రీల వంధ్యాత్వము పోగొట్టును. ప్రసవించిన తరువాత స్త్రీలకు సంభవించు జ్వరము, అజీర్తి, అసారము, గ్రహణి, ఆకుచి, ఛర్ది వగైరాలకు ఇది అత్యుత్తమమైనది. బాలెంతలకు నిజముగా ఇది అమృతము కంటిది. ఏజబ్బును లేకున్నను వారికి దీని నిచ్చుట మంచిది.

పాను 1—8—0

గంధర్వఛార్యసీ ఇన్నిస్ పేట—రాజమండ్రి.

హిందీ ముప్పు తెచ్చి పెడుతుంది

“మాకు హిందీ వద్దు”

కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంలో యీ మాట రాజద్రోహం అయిపోయింది. ఈమాట అనేవారిని మద్రాసు గవర్నరు మెంటు కైదు చేస్తున్నది.

ఈ హిందీ నిర్బంధాన్ని నిరసిస్తూ జగదీశన్ వంటి తమిళదేశ భక్తులు నిరశనవ్రతం పూని ముగ్ధాభ్యుమిద వున్నారు. “అది మాధ్యం. వారిని తెక్క-చెయ్యగూడదు” అని గాంధీగారు సలహాలిస్తున్నారు.

ఇంతకంటే దౌర్జన్యం యేమి వుంటుంది?

కాంగ్రెసు ప్రతిహిందూదేశీయుల సంస్థ. అనాదినుంచీ ప్రతిహిందూదేశం వేరూ, దక్షిణహిందూదేశం వేరూనూ. ఇది సహజ మైన—భగవద్విష్ణు మైన విభాగం. చరిత్ర యేమాత్రం తెలిసినవారి కయినా యిది స్పష్టంగా గలుస్తుంది.

దక్షిణదేశీయులను బానిసలుగా చేసుకోవడానికే ప్రతిహిందూదేశీయులు కాంగ్రెసుని నడుపుతున్నారు. వాని మాతృభాషలను చంపడానికే వారిక్కడ బలవంతంగా హిందీని ప్రవేశపెడుతున్నారు.

హిందీ మంచి దనీ, ప్రయోజనకర మనీ బోధించడానికి అయిదేసి, అరేబికుల పోలీసులూ, గుర్రపురాసులూ సాయం లేనిదీ కాంగ్రెసుమంత్రులు సభలు చేసుకో లేకపోతున్నారు. అసభల ప్రాంతాలకు వెళ్లినంత మాత్రాన హిందీప్రభులుగను ఆరెళ్లు చేయిస్తున్నారు.

ఇది చాలదూ హిందీ దౌర్జన్యంగా కన్పిస్తున్న దనిడానికి?

కాంగ్రెసుకు వోటుచెయ్యడం యెంత బుద్ధితక్కువ పనో, యెంత మాతృద్రోహమో దక్షిణదేశీయు లిప్పుటి కయినా గ్రహించుకోవలసిందని కోరుతున్నాము.

తెనుగు మంగులూ, తెనుగుక్రికెట్లూ “మా తెనుగు దేశం లో హిందీ ప్రాప్తికాల్యం లే” దని ప్రతిరానివారికి నివేదించుకుని ధన్యవాదాలు సంతకించుకుంటున్నామిది. తెనుగుదేశంలో యొక్కడ యేమి వున్నదో, యొక్క-వి యేమి జరుగుతున్నదో వారి కేం తెలుసునూ?

వారు శుద్ధాంధ్రులు. ఏమీ సందేహం లేదు. అలా కాకపోయి వుంటే వారిని ప్రతిరానివారు చేరనిచ్చే వుండకు ఏమంటే? శుద్ధాంధ్రులయినవారే అంధ్రం చచ్చిపోవా లని కోరుతున్నట్టూ, హిందీయే కావాలని బుద్ధిస్తున్నట్టూ పుత్తిరాజువారికి రికార్డు కావాలి.

అయితే, తమ మాతృభాషను రక్షించుకోవడానికి సాటి ఆరవల అలాంటి త్యాగం చేస్తూ వుంటే అది చూసి అయినా తమ మాతృభాషను పూజించుకోవా లని ఆఫీలాష చూపించకపోవడం యీ మూర్ఖాల్ల అధికారదర్శితులకు తగునా?

పోనీ, తెనుగుదేశం సంకలి అలా వుండి, తమిళదేశంలో హిందీ ప్రాప్తికాల్యం ముప్పురంగా వున్నదే! దాని కేం చెబుతారూ? తమిళులు హిందీని ద్వేషిస్తున్నారు కనుక, తమిళదేశంలో అయినా హిందీ నిర్బంధం లేకుండా చేస్తారా వారు?

కాని వా రెవరు ఆపని చెయ్యడానికి? ఏమి చెయ్యడానికి అయినా వారి కేమి అధికారం వున్నదీ? వార్ధాపరిసరాలనుంచి వచ్చే అర్జున్ అమలు జరపడానికే గాని, వారికి, మరి దేని కధికార మున్నదీ?

హిందీ ప్రాప్తికాల్యంలో అరవలకు చేయూత యిస్తున్న అంధ్రవీరుడు రెడ్డినాయుడు గారికి మా ప్రశంసలు విన్నవిస్తున్నాము.

అంధ్రుల ప్రాప్తికాల్యపుప్రదర్శనానికి విఘ్నేశ్వరపూజ చేసిన గుమ్మిడివల శుబ్బారావు, పండ్లంగి కేశవరావు, కపిల కాశీపతి గార్లకు మా నమస్కారాలందించుకుంటున్నాము.

మొదట్లనుంచీ హిందీయేడల సరియైన—సమగ్ర మైన—బలమైన ప్రాప్తికాల్యం చూపిస్తూ, యావిషయంలో అంధ్రజాతి కంఠకీ ప్రాప్తి నిధ్యం కహించివున్న జనవాణిసంపాదకులు తాపీ ధర్మారావునాయుడుగారికి మరిమరి మా ప్రశంసలు నివేదించుకుంటున్నాము.

ఇప్పుటికీ మించిపోలేదు. అంధ్రు లిప్పుడయినా హిందీని ఎవరూ కోకపోలే చాలా చిక్కులవస్తూ యని గ్రహించి కాన్యక్షేత్రంలో పురకవలసిందని కోరుతున్నాము.

పాపం, కాంగ్రెసునాగు యిల్లలుక్కు-న్నారు. ఆరవల తరవాయి అందుకుని, అంధ్రులు, వారికి పండుగు రాకుండా చేస్తారని నమ్ముతున్నాము.

సంపాదకుడు

గంధర్వకళ

రక్తసృష్టి, వీర్యసృష్టి, సరములగు బిి, కలిగించు లేవ్యాము

అనేకులకు మగల మగతనము కలిగించి మెప్పుపొందినది

గంధర్వకళ - పురుషులకు వయస్సంభవము చేసి మదిమివలని బాధలు, న్యాధులు రాకుండ కాపాడుటలో దీనికి ప్రత్యేకశక్తి యున్నది. దీనిని నేలించునపు డెట్టి పథ్యమున్ను చేయనక్కరలేదు. ఇది అతి పుట్టిండును, జీర్ణకర్మ కలిగించును. రక్తము శుద్ధిచేయును. వీర్యము సృష్టిచేసి గట్టిపరిచి వరములకు పటుత్వము కలిగించి పురుషులకు కొత్తకర్మ కొత్త ఉత్సాహము కలిగించును. కీర్తనాప్యలు, మరదలు, శిష్యునిలు, చిర్రవ్యాధులు పోగొట్టును. సనామేవముల మీద ఇది చాలా పనిచేయును. సుఖవ్యాధులు జీర్ణించి పుంస్త్రయము తగ్గిపోయినవారికిన్ని ఇది అచ్చుత మైన ప్రభావము కనపరచును. శుక్రనష్టము ఎంత యొక్క-వగా నుండినా అంతీఘముగా కట్టును. అనందము ఉల్లాసము కలిగించును. బాలెంతరాళ్ళకు పుట్టిచేసి వారి శరీరమునకు పూర్వపు బిి కలిగించును. పరిశుద్ధమైన స్త్రయము కలిగించును.

పాను రు 3-0-0

గంధర్వపార్శ్వనీ, ఇన్నిన్ పేట—రాజమండ్రి

స ర స్వ తీ గ్రం థ మం డ లి

కంభంవారి సత్రమువీధి

రాజమహేంద్రవరము

నవలలు—నవరసభరితములగు నవలలు—ముచ్చటగూర్పు అచ్చుతో—ముద్దులొలుకు క్యాలికో—యిందుతో—రండుమాసముల కొక్క—చక్క—ని నవల. నడుమ నడుమ చిన్న చిన్న అనుబంధగ్రంథములు వెలువడుచుండును. చందాదారులకు ప్రవేశమును గు 0—4—0 చందా దారులు ఒకేసారి గు 7—8—0 ను ముందుగా పంపినచో వరుసగా అరుపు స్తకములు అన్ రిజస్టర్డ్ పార్శిలుగా పంపుదుము.

ఇంతవరకు వెలువడిన గ్రంథములు

11 ప్రేమసుందరి	1 8 0	26 జాగిలము	1 8 0	41 ఛిన్న హస్తము (2 వ భాగము)	1 8 0
12 చోరభామణి	1 8 0	27 మొగలాయీదర్బారు 2 భా	1 8 0	42 కంకిణరహస్యము	1 8 0
13 లక్ష్మీప్రసాదము	1 8 0	28 సరస్వతి	1 8 0	43 సంతివి (1 వ భాగము)	1 8 0
14 హత్యారహస్యము	1 8 0	29 అనందాభాయి	1 8 0	44 సంతివి (2 వ భాగము)	1 8 0
51 పాట్లు (1 వ భాగము)	1 8 0	30 హత్యా స్వేషము	1 8 0	45 ప్రజరాణి	1 8 0
16 పాట్లు (2 వ భాగము)	1 8 0	31 మొగలాయీదర్బారు 3 భా	1 8 0	46 హత్యాభ్రమ	1 8 0
17 కుముద్వతి	1 8 0	32 గంగ	1 8 0	47 కాశీఖండము	1 8 0
18 చిన్న కోడలు	1 8 0	33 మొగలాయీ దర్బారు 4 భా	1 8 0	48 సేవాశ్రమము (1 వ భాగము)	1 8 0
19 రహస్య భేదనము	1 8 0	34 కొమెనూగు	1 8 0	49 సేవాశ్రమము (2 వ భాగము)	1 8 0
20 సింహగడము	1 8 0	35 అటెన్ మణి	1 8 0	50 దానీకన్య	1 8 0
21 మణిహారము	1 8 0	36 అపరిచిత	1 8 0	51 శ్రీ సాహసము ప్రథమభాగము	1 8 0
22 మొగలాయీదర్బారు 1 భా	1 8 0	37 అంతఃపురము (1 వ భాగము)	1 8 0	52 శ్రీ సాహసము 2 వ భాగము	1 8 0
23 ఘటనాచక్రము	1 8 0	38 అంతఃపురము (2 వ భాగము)	1 8 0	53 మేరీరాణి	1 8 0
24 రాజసుందరి	1 8 0	39 అగ్రహారము	1 8 0	54 రాజ్యలక్ష్మి	1 8 0
25 కుంకుమభరణి	1 8 0	40 ఛిన్న హస్తము (1 వ భాగము)	1 8 0	55 లీల	1 8 0

అ ను బం థ ము లు

1 మృత్యుతంగిణి	0 12 0	10 శ్యామల	1 0 0	19 కథావళి	1 0 0
2 ఆభాగిని	0 12 0	11 కాంతంక పులు (చిన్న కథలు)	1 0 0	20 నాలుగుకథలు	1 0 0
3 చంద్రవేషి	0 12 0	12 కాలసర్పి	1 0 0	21 నీశప్రబోధి	1 0 0
4 విసుగుని యుపదేశములు	1 0 0	13 భారతీ భాసారం	1 0 0	22 అవధము (1 వ భాగము)	0 12 0
5 కాంచనమాల	1 0 0	14 కథాకల్పవృక్ష (చిన్న కథలు)	1 0 0	23 ఉపదేశము	0 12 0
6 సీమంత్రిని	1 0 0	15 అరక్షణియ	1 0 0	24 భేతాళకథలు	0 12 0
7 కుశీల	1 0 0	16 మాధవి	1 0 0	25 దయ్యాలు	0 12 0
8 శశిరేఖ	1 0 0	17 లలిత	1 0 0		
9 యమునాబాయి	1 0 0	18 పెండ్లిదండ	1 0 0		

నాటకములు

1 మార్కండేయ	0 12 0	5 హజమాను	1 0 0	9 దంపతులు	1 0 0
2 అచల్యాకాపవిమోచనము	0 12 0	6 మర్జమాను	1 0 0	10 విజయవిజయం	1 0 0
3 మీనారాపతనము	1 0 0	7 దుర్గాదాసు	1 0 0	11 భక్తకుచేల	1 0 0
4 వరమాల	1 0 0	8 చంద్రగుప్త	1 0 0		

ఈ గ్రంథములు రాజమండ్రిలో కలాభివర్ధన పరిషత్తులోను దొరకును

అచ్చులో నున్నది!

మంచి గ్లేజుకాగితము!

సాగసైన క్యాలిగ్రోబైండు

పుస్తకములో వస్తుగుణప్రబోధముగల పేజీలు 1000 పైగా నుంచును. వెల ప్రతి 1కి రు 5-0-0 లు

ఇది సమస్తద్రవ్యగుణములను అందిగముగ తెలియజేయు అపూర్వగ్రంథరాజము. ఆంధ్రవైద్యలోకమునకు, వైద్యేతరులకును మిక్కిలి యుపయోగకర మగునటుల ప్రహృతి ఆయుర్వేదభూషణ భిషగ్వర పండిత వీటూరి వాసుదేవశాస్త్రి, ఏ. యం. ఏ. సి. గారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు సందిగద్రవ్యములను నిరూపణచేయబడి ప్రచురింపబడినవి. నూతనపరిశోధితద్రవ్యములు చేర్చబడినవి. వస్తువునందలి రసవీర్య విపాకప్రభావములను గుణములను వివరించి వస్తుప్రాధాన్యము నిరూపింపబడినది.

వస్తుగుణప్రకాశిక మాదిరి పేజీ

సదాప :—సం. శతపుష్ప - శతాహ్వ-Eng. Pen-
cedanum Graveolens. The fruits
Anethum sowa.

పరిచయపడములు : శీతపుష్ప - పచ్చనిపువ్వులుగలది.
భూరిపుష్ప పిస్తాగము పువ్వులుగలది. శతపుష్ప - వందల
గొలది పువ్వులుగలది. సూక్ష్మపత్రక - చిన్న ఆకులుగలది.

యిది గుత్తు గుత్తులుగల ఆకుపచ్చని

స్వరూపము పువ్వులను బూయును. ఒక గుచ్చ

మునకు బహుళపుష్పములుండును

యిది చిన్న త్కుంఠము. చెట్టున కొక విధమైన సువా
సనగలదు. దీని సర్వాంగములు గూడ ఉపయోగకరము
లైనవి. యిది ఆంధ్రదేశమున అచ్చటచ్చట క్విచిత్తుగా
గలదు. దీనిని ఉద్యానవనములలో పెంచుదురు.

ధన్వంతరీసిఘంటు : యిది చేదు

గుణములు ను కారిమును గల గుఱులుగలది.

వేడిచేయు స్వభావముగలది. స్నిగ్ధ
గుణద్రవ్యము. శ్రేష్ఠవాతములను హరించును. జ్వరము
లను నేత్రరోగములను వ్రామములను శమింపజేయును.
యిది వస్త్రీకర్షకు శ్రేష్ఠమైనది. (enyma) ఎసిమా.

ఆకు : యిది మిక్కిలి వీర్యవృద్ధికరమైనది. తీపిరుచి
గలది. గుల్మములను హరించును. వాతహరము, దీపనకారి.
వ్రణ్యమును కిషమును హరించును. రుచిప్రదమైనది.

రాజసిఘంటు : అతీసారమును బోగొట్టునని వ్రాసి
యున్నాడు. మిగిలినవి ధన్వంత్రితో సమానములు.

భావప్రకాశిక : యిది పైతృకారి. మిగిలినవి సమా
నములు.

రాజవల్లభుడు : యిది దప్పిని వాంతిని హరించును.
మిగిలినవి సమానములు.

ఎందుమూలములకు :—అ స గా

ప్రయోగములు

శుష్కార్కస్సు రోగములకు,

సదాపయు. వనయును కలిపి

స ర స్వ తీ వ వ ర ౧౨౫,

ప్రచురణము

రా జ మ ం డ్రి

మెత్తగా నూరి అందు కొంచెము తైలమును గూడ
చేర్చి నెచ్చచేసి ఆసనమును కాచిన వేదన శమించును.
(చి. 6. ఆ. దృఢబలుడు)

వాతాధిక్యవాతశీతమునకు :—సదాపను చాలతో నూరి
పైన లేపనము చేసిన వాతాధిక్యవాతశీతములు,
శూలలు కట్టును. (చి. 26 ఆ. దృఢబల)

మక్కి కావిషమునకు అసగా తేనెటీగల విషమునకు :—
సదాపలో సైంధవలనణమును చేర్చి నూరి అందు
కొంచెము నేయిని జేర్చి పైన లేపనమొనరించిన
మక్కి కావిషము హరించును. (వంగసేన)

అజీర్ణములకు :—సదాపాకు 1 తుల్య మిరియాలు 2 తుల్య
సైంధవలనణము 1/2 తుల్య కలిపి ద్రాక్షపండ్లరసముతో
మెత్తగా నూరి కిందిగింజలంత మాత్రలు కట్టవలెను.
యిది పూబకొక మాత్ర చొప్పున నేవించుచున్న పులి
త్రేనుపులతో గూడిన అజీర్ణములు కట్టును.

పిల్లల జ్వరకాసలకు :—రసశింధూరమును, రసకర్పూర
మును, సదాపాకును సమభాగములుగా కలిపి ఒక
దినము తమలపాకులరసమున నూరవలెను. యిది
మింపిగింజలవలె మాత్రలుగట్టి పిల్లలకు వేయుచున్న
జ్వరము, దగ్గు, జలుబు, శ్వాస, డొక్కలు ఎగరవే
యుట, కఫవాతములు, అజీర్ణములు మొదలగునవి
తగ్గును. దీని యాకును సన్ననిగుడ్డను మూటగట్టి మెడ
లో పిల్లలకు గట్టిన కడుపులోనున్న నులిపురుగులు
చచ్చును. సదాపాకును ఎండించి చూర్ణముచేసి 1 గు
రివిందఎత్తు చూర్ణమును చనుచాలలో గాని, తేనెలో
గాని కలిపి యిచ్చిన పిల్లల దగ్గులు హరించును. యిది
స్త్రీలయొక్క గర్భమును, హృదయమును బలపరుచును.
దీని యాకును మంచినూనెతో కలిపి నూరి పైన వ్రాసిన
కఫము పలచబడి ఊపిరాడుటకు వీలగును. గ్రంథులు,
శ్లోఘలు తగ్గును. వాయునాళికమైనది. పాచనకారి.
సనమును హరించును.

